

BRASSÓI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL, NYOMDA
BRASSÓ, KAPU-ÚCCA 64-66. SZÁM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 677 és
677 SZÁM - KIADÓHIVATAL 82 és 877 SZÁM

ELŐFIZETÉSI DÍJAK: Brassóban egy óra 70 lej
negyedévre 190, félre 360, egy évre 680 és 10 lej kézbesítési
díj. - Vidékre postai küldéssel 80, 220, 420 és 800 lej
Külföldre negyedévre 370, félre 720, egész évre 1400 lej

FŐSZERKESZTŐ
SZELE BÉLA dr.

HÍRDETESEKET Brassó kivételével kizárólag a PUBLI-
CITERADOR BUKAREST, Strada Berthelot No. 1, vagy annak
fiókjai vesznek fel. APROHÍRDETESEK közvetlenül a kiadoba
küldendők vagy bármelyik bizományosunk útján is feladhatók

Szabad szónak

(cuvintul liber) hívják egy román ujságot, melynek létezéséről idáig nem is tudtunk. Most azonban nemcsak azt tudtuk meg, hogy létezik, hanem, hogy az őszinte szó, a világos ítélet, az elfogulatlan igazságérzet hangot talál a románok részéről is. Ebben az ujságban vagy folyóiratban (most már fogunk érdeklődni iránta) egy bátor és öntudatos román férfi, Eugen Filoti, alaposan, a felháborodás nyers és kiméletlen kitörésével kárhóztatja az Anghelescu-féle iskolapolitikát.

Miután összehasonlítást tett az Apponyi és Anghelescu-féle iskolai törvények között és amazt bár szintén elítéli, sokkal méltányosabbnak és őszintébbnek tartja, mint emezt, a jó ügy védelmében és a rossz ügy, támadásában így kiált fel:

— Azt követeljük a kisebbségektől, hogy az állam fenntartó oszlopai legyenek, de egy pillanatra sem engedjük annak a tudatára, hogy ez az ország az övék is. Megköveteljük tőlük, hogy vakon engedelmeskedjenek s minden ostobaság előtt, melyet az államhatalom képviselői az egységes román nemzeti állam eszméje nevében elkövetnek, lelkes hálával hódoljanak. De ha ezek jogaikra hivatkoznak, azzal fenyegetjük meg őket, hogy ki kell takarodniok az országból. Anghelescu iskolapolitikája az állam kisebbségi iskolapolitikájának szégyenfoltja. És csodálkozni kell, hogy olyan nagy intelligenciájú és jóízű férfiak, mint Duca és Bratianu, még nem üzték el tudatlan belső klikkjével együtt, ezt a magát annyira kompromittált minisztert.

— Nagyon jól tudjuk, végzi heves kifakadását Filoti, hogy ez a magatartás hiábavaló, és csak az ellenállás és az állam iránt való gyűlölet táplálására alkalmas. A szekatura és megalázás politikája (iskolák bezárása, nyelvkényszer, minduntalan változó tanterv, kisebbségi tanítók hajszolása és nyomorgatása) nemtelen és lealacsonyító.

Utolsó mondatát a Cuvintul libernek, hogy a közoktatásügyi miniszter e kisebbségi politikája miatt ép oly veszedelmes Romániára, mint a tatárbanári banditák, már rösteljük is idézni. Hiszen mióta Anghelescu miniszter, bárha külföldi nyomás, közvetlenül a miniszterelnök és külügyminiszter beavatkozása következtében a sérelmek egy részét orvosolta, mi is a lojális várakozás álláspontjára helyezkedtünk. Nem követeljük türelmetlenül a miniszter fejét, de türelmetlenül várjuk az igazságérzet, törvénytisztelet, államérdek és belátás további megnyilatkozását.

Ime, láthatja a miniszter, hogy a románság számos számot tevő publicistája, közéleti férfija, sőt liberálispartii törvényhozója is káros és fölösleges hajszának nyilvánítja az ő kisebbségellenes kulturpolitikájának irányát és eszközeit. S ha tovább nem érezné is az európai nagyhatalmak tiltakozásának és minisztertársai zugolódo aggodalmának a hatását, ezekből a román hangokból a minden kényszerítől ment, őszinte megnyilatkozásokból, a Jorga, Călugăreanu, Ciutok, Lemények, Dragă, vőből és irásából, akik mind a igaz-

ságerző románság jelentékeny részének közvéleményét tolmácsolják, levonhatná az egyetlen komoly és kötelező konzekvenciát: a népjogok és egyenlőség alapján álló kulturpolitika megteremtését.

Ahogy azonban Deák mondása szerint a rosszul gombolt kabátot előlről kell újra gombolni, a rosszul kezdett iskolapolitikát is előlről kell kezdeni, de alaposan, kifogástalanul. Tabula rasát kell csinálni az összes eddigi intézkedésekből: az iskolafenntartó egyházak elkobzott birtokainak visszaadásától a román nyelvű vizsga izgalma és kinja következtében elpusztult magyar tanító családjának kártalanításáig; valamennyi be-

zárt és megrontott felekezeti iskola tanítási lehetőségének biztosításától a zsidóvallású tanulók iskolalátogatási jogáig; az anyanyelven való tanítás kizárólagosságától az intézetek autonómiájának a legkisebb dolgokban való respektálásáig.

Anghelescu miniszter ur érezni fogja, képes-e minderre a történetek után; de mint Tarquiniusnak, neki is drágábban kell most megfizetnie a Sybillák könyvének lapjait, melyekhez minisztersége kezdetén nagyon kedvező feltételekkel jutott volna. A megsértett erkölcsi rendnek meg kell adni a teljes, jóvátevélelt.

„Nem demonstrációra, hanem tettekre van szükség”

Az erdélyi liberális képviselők tanácskozása Kolozsvárott

KOLOZSVAR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Tegnap délután a kolozsvári liberális párt fontos értekezletet tartott, amelyen a párt erdélyi képviselői, szenátorai, valamint Dragos Teofil és hívei is résztvettek. A kormány tagjai közül is jelen volt Lepadatu kultuszminiszter.

A tanácskozáson izgalmas hangulat uralkodott. A képviselők egyértelműleg élesen támadták a kormány erdélyi politikáját s kijelentették, hogy

ha nem jön változás, úgy a par-

lamentben nem tudnak ellenállani az ellenzéki támadásoknak

Lepadatu töle telhetőleg igyekezett csillapítani a hangulatot, s azzal az ígérettel akarta a támadásokat leszerelni, hogy november elején Kolozsvárra hívják a liberális országos kongresszust. A képviselők erre azzal replikáztak, hogy a mai helyzetben nem demonstrációra, de tettekre van szükség.

Banescu rektor a párt elnöke a pártban dúló állandó surlódások miatt lemondott, utódja személyében még nem tudtak megállapodni.

A polgárság és munkásság harca Angliában

A liberális párt felmorzsolása a cél — A kommunistáktól nem félnek az angolok — Az orosz-barátság növekedése

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az a hadjárat, amelyet a polgári pártok két támadó fronton is folytattak az angol munkáskormány ellen, mint már megírtuk, váratlanul ideiglenesen befejeződött: egy aránylag jelentéktelen incidens kapcsán a kormányt 364 szóval, 198 ellenében leszavazták, mire Macdonald a védekező pozícióból támadásba menvén át lemondott, a király trónbeszéddel feloszlatta a parlamentet, s ezzel a vitás kérdésekben való döntést a választás eredménye kép össeülő új parlamentre bízta.

A polgári pártok koncentrikus támadása azt a hitet kelthette, hogy mind a konzervatívok, mind pedig a liberálisok felkészülten várják az új választási kampányt. Ma már nyilvánvaló, hogy az események nem várt hirtelen kifejlése meglepte s többé-kevésbé készületlenül találta a polgári pártokat és csak a munkáspárt — amely már Macdonald lemondása előtt kiadta rendelkezéseit korteseinek — néz nyugodt önbizalommal az események elébe. Az angol választási rendszer szerint a relatív többség a döntő. S mivel már a múlt választás alkalmával a munkáspárti győzelem egy harmada annak volt tulajdonítható, hogy a munkáspárt ellenes többség szavazata megoszlott a konzervatív és liberális jelöltek között, nem látszik alaptalannak Macdonald ama számítása, hogy a polgári pártok egymásközt való rövidlító torzsalkodásának ismét csak a munkáspárt fogja hasznát látni.

De Macdonald szeme még messzebbre is tekint. A munkáspárt zseniális vezére hejyreállítani törekszik az angol politikának azt a hagyományos pártrendszerét, amely szerint nem három, hanem mindenkor csak két párt versengett vetélkedve a hatalomért. Ezt a célt pedig a liberális párt szétmorzsolásával érheti el s ha a következő választásokon esetleg a konzervatívok győznének is, az új alsóházban már két gócpont köré fog tömörülni a képviselők zöme: a konzervatívpart köré, megerősödve a liberálisok kisebb jobbszárnyával és a munkáspárt köré, amelyet ismét a liberálisok baloldali szárnyának csatlakozása erősítene s amely párt szükség esetén könnyen más nevet is választhatna.

A kommunistáktól — úgy látszik — Angliában nem tartanak. Munkáspárti jelölteként ez alkalommal nem fognak fellépni, s mint külön párt, legfeljebb egy tucatra tehető kisebbségükkel aligha fognak jelentősebb szerephez jutni. Megkönnyítette ebből a szempontból Macdonald szerepét az a tény is, hogy a szovjet váratlanul az angol-orosz egyezmény ellen döntvén, sikerült meg szabadulnia a szerződés védelmezésének kínos ballasztjától.

Az orosz barátság az ellenzék támadásai következtében, különben is

A lej Zürichben
nyitáskor 2.80

csak növekedett Angliában. Trevelyan a nevelési tanács elnöke intézkedett.

az orosz nyelvnek, mint fontos kereskedelmi nyelvnek kiterjedtebb tanítása érdekében

s felvetette azt az eszmét is, hogy orosz és angol tanárok kicserélésével mozdítsák elő az orosz nyelv tanítását. Talán felesleges hozzáfűznünk, hogy a konzervatív lapok, mint a Times vagy a Morning Post a tervet a kommunizmus nyílt propagálásának minősítik.

Macdonald harcias nyilatkozatával, megindított tehát egy folyamatot, amelynek végső kifejlődése ma még nem látható előre. Ez idő szerint 250 konzervatív, 150 liberális és 190 munkásképviseelője van az angol parlamentnek. Nem lehetetlen, hogy nem is oly messze jövőben a hatalmas angol közvélemény »munkáspárt« és »antimunkáspárt« két jelszavával indított küzdelem keretében fogja az országos politika kérdéseit megvitatni, s az a politikai érettség és érzék, amelynek Macdonald és vele az angol munkáspárt eddigi rövid uralma alatt kétségtelen tanujelét adta, reményt ad arra, hogy a munkáspárt esetleges győzelme esetén sem kell azoktól a veszedelmektől féltetni Európa békéjét, amelyeket Lloyd George és neves társai oly meggyőző erővel festettek falra.

Ötszáz jelöltet állít az angol munkáspárt

LONDON. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Macdonald miniszterelnök kijelentette, hogy a parlament feloszlátását nemzeti érdekből rendelte el. A munkáspárt a külpolitikában tagadhatatlan sikereket ért el, s ezzel bebizonyította, hogy alkalmas a kormányzásra. Egyben kijelentette, hogy az orosz kölcsönről később nyilatkozik.

Macdonald programbeszédét ma délelőtt negyedkilenckor mondta el, míg Baldwin október tizenhatodikán. A beszédek egyidejűleg szikratávíró útján közlik a nyilvánossággal. A munkáspárt ötszáz jelöltet állít.

Smith főbiztos szeptemberi jelentése

BUDAPEST. Smith főbiztos tegnap délelőtt küldte el Genfbe szeptemberi jelentését. A jelentést a jövő héten közlik a nyilvánossággal. Smith kedvező színben látja a szanálás eddigi lefolyását és a jövőre is a legjobb következtetéseket vonja le.

Anatole Francéről

Anatole France halála nem jött váratlanul; a patriarchák korát érte el a nagy író, Franciaország reprezentatív szelleme az irodalomban. És mégis megdöbbenéssel és fájdalommal halljuk a hírt, mert tudjuk: mikor Anatole France szemei csukódtak le egy oly tükör borult sötétségbe, amelyen ez a tragikomikus és komikotragikus káosz, melyet világnak, életnek, emberiségnek nevezünk, soha többé nem fog tükröződni. A visszahozhatatlanság tragikuma súlyos lelki sérülést okoz a nagy egyéniség halálánál.

Ez volt Anatole France szelleme: csillogó élesen visszavetítő tükörlap, melyet a reá rajzoló életkomédia torz játéka sohasem tudtak elhomályosítani, igaztalanná tenni: »Zum Sehen geboren, zum Schauen bestellt.« mint Goethe Lynkeusa, Anatole France, kiben a művész abszolút látásmódja a kritikusnak relativitásra beállított szemléletével csodálatos egységgé szövődött, hivatott élettanítója volt korának. A bölcsesség itala, melyet a művészet aranyserlegében nyújtott az emberiségnek, üdítő, életerőt adó bor volt, mert szölgője a humanitás berkében termett és a derű és az ösztönös életigenlés napja érlelte édessé. A modern kultúra a keresztyénység és a klasszikus humanizmus együttthasából született, élt és él. E humanisztikus szellem, melyben az ujkori emberiség kultúrája gyöke rezik, ez él Franceben, ez itatja át minden művét és ez toborozza milliónyi olvasóinak táborát mindenütt, ahol csak emberek élnek, akik valamennyire is részesei ennek a kultu-

Nagyatádi kitart a kiscgazdapárt eredeti programjánál

Még nem simult el a válság — Ma dönt a kormányzó

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Nagyharsányban a háboruban elesettek emléksobrát nagy ünnepek közepette tegnap avatták fel. Az ünnepélyen a kormány részéről megjelentek Nagyatádi Szabó István, Pesthy Pál igazságügyminiszter, a vármegyei előkelőségek és a kormányzó képviselője. A felavatási ünnepség után bankett volt és Nagyatádi Szabó István, aki tudvalevőleg beadta lemondását, ezt az alkalmat használta fel arra, hogy politikai nyilatkozatot tegyen.

— Nehéz a helyzetem — ugymond — mert barátaimmal úgy a politikai, mint a gazdasági életben új irányt teremtettem. Megvalósítottam a kiscgazdák összetartozását és évek nehéz munkájával elértem, hogy a kiscgazdatársadalom, mely a nemzetnek alapja és ereje, helyet foglal a törvényhozás házában. Sikertől miniszteri tárcát szerezni a kiscgazdatársadalomnak szerény személyemben és sikerült a kiscgazdák erejét oda fejleszteni, hogy a nemzét szolgálatába állíthatjuk. Ennek ellenére hova-tovább mind több panaszt vágunk a fejemhez, hogy a régi kiscgazdapártot elsülyeszteni engedem, mert a kormányzás más irányban halad.

Súlyos vád ez és nehéz a helyzet megítélése, hogy mennyiben igazak e vádak és elérkezik-e az az idő, amikor a kiscgazdapártot, mint önálló kiscgazdapártot állítjuk-e ismét az ország szolgálatába. Nekünk első az ország, azután jövőnk mi, ebből indultam ki, ez ézt követem továbbra is,

egy bizonyos: az eredeti kiscgazdapártot megsemmisíteni nem engedem.

— Személyemmel kapcsolatban két dolgot említek meg. Az egyik a földreform, melyért sok erőfeszítést teszek, de nem tudok a helyzeten segíteni, mert

a döntés más kezében van.

Ha személyem miatt akarják a földreformot megakadályozni, készségesen félreállok, ha keresztülhajtása ebben az esetben sikeresebben menne. A másik kérdésben közlem és a pénzügyminiszter között ki egyenlíthetetlen ellentétek vannak a vagyonváltság és a földek értékmegállapítására nézve. Nem járulhatok hozzá, hogy

a kormány az ingyen kapott földeket forgalmi áron juttassa az igénylőknek.

Nem maradhatok a kormányban, ha a kormány úgy hajtja végre a reformot, hogy az igénylők a földet sohasem tudják kifizetni.

— Meglehetősen erős kormánykrízis van — fejezte be beszédét — amelynek én állok a középpontjában. Lemondásomat benyújtottam, elintézését még nem tudom, de a kiscgazdapártot elsülyeszteni nem engedem, és a Toldreformot keresztül hajtani igyekszem.

Nagyatádi után Pesthy Pál igazságügy miniszter hangsúlyozta, hogy Nagyatádi és a pénzügyminiszter között keletkezett összeütközés elsimul, mert a miniszterelnök is Nagyatádi nézetét osztja és kéri Nagyatádit, fontolja meg minden lépését, mert külső nehézségek is vannak. A pártok érvényesülési szándékára keserves tanulság az 1919. évi esemény, mikor a baloldali polgári pártok annyira balra mentek, hogy mindnyájuk vesztét okozta.

Ma döntenek Nagyatádi lemondása ügyében

Bethlen István gróf miniszterelnök ma tett jelentést a kormányzónak a Nagyatádi lemondásával kapcsolatos politikai helyzetről. Döntés ma délután lesz, amikor Nagyatádi a kormányzóhoz megy. Ha Szabó István megmarad leniiondása mellett, a földművelésügyi tárcát nem töltik be, formailag Bethlen miniszterelnök váltalná és a miniszteriumot Schandl államtitkár vezelné.

Franciaország nem adja a leg Németszágnak a legtöbb kedvezményt

PÁRIS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A francia-német gazdasági tárgyalások első része — amint azt már jelentetük — véget ért. Megállapodás történt a tanácskozásokon arra nézve, hogy milyen alapon folytassák november ötödikén Párisban a tárgyalásokat. A francia kormánynak nem állott módjában Németszágnak általánosságban a legtöbb kedvezményt megadni. A delegátusok elhatározták, hogy a két törvényhozás összhangba hozataláért az egyenérték elvét fogadják el alapul.

rának. Az emberek ma nem olvasnak görögül és latinul: Anatole France írásaiból nyerik Athén és Róma szellemiségének életető ajándékait.

A sajátlagos világítás, melyben France szelleme a világot tükrözi az ironia, mely mint művészi kifejezőmód a lélek szkeptikus alapdiszpozíciójából táplálkozik. Miként a szentimentális Anglia a humornak szülőföldje az intellektuális Franciaország dkllasszikus hazája az irodalmi ironiának, szatirának, és az életmegfigyelés legjellemzőbb visszadáának akarásából természetesen előálló irodalmi karikatúrának. A francia publikum annyira hozzánevelődött ehhez az irodalmi formához, — eltérően pl. Németországtól ahol a szatirikust a nagyközönség mindig valami outsidernek nézi — hogy a nemzét szellemi életének alkotó elemének érzi: Molière, Lafontaine, Le Saeg, Voltaire, Beaumarchis dédelgetett kedvencei voltak koruknak, írásaikban a kortársak nyenci gyönyörrel szűrűsölték fajtájuk hibáinak kigúnyolását. Ebből a talajból nőhetett ki egy Anatole France és ezek az írók hozzávéve még Montaignet, a szkepszis nagymesterét, közevlen irodalmi ősei Anatole Francenak. Közvetlen ősei: mert az író, aki pályája legelején választotta magának a France nevet, nagy büszkeséggel és nagy alázattal jelentve hogy ő: La France, Franciaország, ezt a nevet valami transzcendentális tudatossággal választhatta: valóban egész Franciaország, Franciaország teljes lelke minden színével. Franciaország egész szellemi története misztikusan benne él France összművében. Nem irhatnánk le egyetlenegy nevet, Rabelaistól

Jaurésig, reprezentánsát a francia léleknek valamely tekintetben, mely nem volna jelen a szellemi vésérs misztikus hatalmából France írásaiban és ha elveszne minden, ami a francia irodalomban tipikusan francia: France könyveiből irodalmi vegyelemzéssel rekonstruálni lehetne e vonásokat. Az irodalmi nacionalizmusnak legnagyobb meglepetése ez az összmu és egy nemzet szellemi fajiságának oly szintézise mely páratlan az irodalomtörténetben.

Anatole France-ot a voltairianus névvel szokták nevezni, Voltáiret a filozófiai regények és dialógusok íróját tekintik szellemi testvérének. Valóban sok tekintetben rokonok és France folytatója is Voltaire társadalomkritikai munkájának. Voltaire kritikája robbantó erejével a klerust és a vele összeforrt államszervezetet sebzi meg halálosan; Anatole France a francia harcoló antiklerikalizmusnak Waldeck-Rousseau alatt hatalmas támasza és segítőtársa lesz. munkáival és a Dreyfuss-pert szimbolizáló Crainquebilleben, az Histoire contemporaineben és a Pingvinek szigetében Voltaire művét folytatva, a Voltaire szatirája által szétmállasztott, mint polgári társadalom rekonstruálódott és egy százados lét után már a szenilitás tüneteit mutató államnak csengeti a lélekharangot.

Nagyon fölényes és kissé fáradt ironiával végzi ezt a sorsszerű destrukciót, kevésbé lázas polemikus hévvel mint Voltaire, akiben több a vakító és kábító mozgékonyosság és több a maró gonoszság. Gonoszság egyáltalában nincs France ironiájában, mely sohasem csap át a csufolkodásba (mint pl. a Schopenhaueré vagy a Karl Krausé.) Talán valamenny-

Aki nem tud románul, nem kap vasuti jegyet

Mit történt a csíkszentsimoni pályaudvaron — Kérek egy másodosztályú jegyet Gyergyószentmiklósrá.
— Ce vrei — prostule? (Mit akarsz te buta?)
— Egy jegyet kérek a második osztályon Gyergyószentmiklósig.
— Dacá nu vorbesti romaneste, nu primesti biletul. (Ha nem beszélsz románul, nem kapsz jegyet.)

Ez a különös dialógus, pár nappal ezelő pergett le a csíkszentsimoni vasúti jegypénztár jegyváltó rácsánál. A párbeszéd magyar nyelvű mondatai a rácsán kívül, a román szavak a pénztár belsejében hangzottak el. És mivel a jegyváltó, helyesebben a jegyet váltani hajlító magyar, nem tudta magát megérteni az állam nyelvén, a kis ablak haragosan becsapódott előtte és az illető jegy nélkül maradt.

...Csíkszentsimonban nap-nap után előfordul, hogy az utazóközönség nagy része jegy nélkül kénytelen felszállni a vonatra, mivel Radu állomásfőnök a környék legrosszabb vasutasa és legnagyobb magyarfalója, pénztárnoki minőségében csak azokat az utasokat szolgálja ki, akik román nyelven kérik a vasúti jegyet. Az érdekelt utazóközönség körében óriási elégedetlenséget idéz elő az állomásfőnök rosszindulatú magatartása, amelyre eddig még a CFR. államvasutak történetében sem volt példa.

A német kölcsön fizetési feltételei

LONDON. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Most állapították meg a német kölcsön fizetési feltételeit. Ezek szerint jegyzéskor öt, novemberben huszonöt, decemberben harminc és januárban harminckét százalék fizetendő be. A kibocsátási árfolyam kilenvenkettő lesz.

A nemzeti párt kolozsvári értekezlete

KOLOZSVAR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A román nemzeti párt végrehajtó bizottsága ma ülést tartott, a melyen a párt azon tagjainak a kilépést bejelentő leveleivel foglalkoztak, akik főleg a parasztpárttal történt fúziós tárgyalások előtt léptek ki a pártból. Egyben határozott a párt a parlamenti magatartásáról is.

nyí ironistái közül France ironiája áll a legközelebb a sokrateszihez és a Jézus parabolaiban megnyilvánulóhoz, a disztanciamegőv és nagy bölcs fölényessége tekintetében, mely a kicsinyt éppen csak kicsinynek látja és a nagynak nem ül fel. Csak a mai legkiválóbb német szatirikusokkal, Karl Kraussal, Heinrich Mannal és Sternheimmal — kikben az undor és a gyűlölet vált költővé — kell összehasonlitanunk Franceot, hogy megértsük mennyire alapszöve derűs ironiájának jóindulat és a szeretet. Ez az ironia egyáltalában nem annyira az emberekre irányult, mint inkább a társadalmi viszonyok hazug voltára és a politika kétszínűségeire. Az embereket szerette Anatole France.

Igen ez a szkeptikus, az örök és mindezzel jelenlévő dualizmusok meglátója, hitt az emberiségben. Szigorú bírálója volt, de ítélkezésében »jenseits von Gut und Böse« állott oly értelemben, hogy a jó és a rossz nem voltak döntő kategóriák számára: hitt abban, hogy a rossz jóvá válhatik. Anatole Francenak ez az emberszeretete, amely karöltve járt az igazságba és az emberek megjavíthatóságába vetett hittel (és amely pályájának második felében aktív szerepelésre is vitte) — ez vezérelte akkor, mikor a Dreyfuss-perben Zola mellé állt, mikor Poincaré háború utáni politikáját erőlesen ellenezte, mikor Európát a béke és igazság szellemében konszolidálni kívánó Clarté írócsoporthoz csatlakozott, mikor antiimperialista és antisovinista álláspontjának az adótt mintegy hivatalos kifejezést, hogy beiratkozott tagja lett a francia kommunista pártnak. Ez utóbbi cselekedetével is hű maradt a francia tradícióhoz, mert ez a tradi-

Frohreich Ernő elájult a tetemrehíváskor

Egy titokzatos nő az Egyedy-kastélyban a gyilkosság előtt — Emebajos volt a halott

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A közvélemény feszült figyelemmel fordul Egyedy Artur istállótulajdonos titokzatos tragédiájának megoldása felé. A budapesti bonctani intézetben Frohreich Ernőt, az elhunyt vejét Egyedy Arthur holttestéhez vezették. A tetemrehívás alatt Frohreich, aki saját kijelentése szerint előzőleg a kastélyban nem merte megnézni a halottat, eleinte keményen viselkedett és némán állta a halott kihűlt nézését. A következő percekben azonban cserbenhagyta az ereje,

rosszul lett, hányinger fogta el, összeesett és percekig nem tért magához

Tegnap Frohreichot a család kívánságára és költségén budapesti detektívek az orvosszakértőkkel együtt lekísérték Csernára, hogy a kastélyban, a helyszínen folytassák a vizsgálatot. Tudvalevő különben is, hogy az Egyedy-család arra kérte az ügyészséget, hogy a reájuk nézve határtalanul fájdalmas, kényes és kellemetlen ügyben budapesti detektívekkel folytassa le a nyomozást, mert attól félnek, hogy a csernai csendőrség a környékbeli lakosság mendemondájának hatása alá kerülhet.

A titokzatos hölgy

A fővárosi detektívek nyomban akcióba léptek és rövidesen több fontos adat birtokába jutottak. Mindenekelőtt kiderítette a nyomozás, hogy

a gyilkosság napján egy Rózsai keresztnevű egész idegen nő kereste fel Frohreichet a kastélyban

A titokzatos nő régebben állítólag együtt szolgált Frohreichkal a Kereskedelmi Bankban. Arra a kérdésre, hogy mit keresett ez a nő a kastélyban, Frohreich azt válaszolta, hogy állást kért tőle, a detektívek azonban abban az irányban is kiterjesztették a nyomozást, hogy vajjon nem volt-e valamilyen kapcsolata az idegen hölgynek az esetleges bűnténnyel.

Hamar, égersék el!

Az Egyedy-kastély személyzetének kihallgatása nagy aparáttussal folyik. A kastély mosónője azt vallotta, hogy midőn a holttestet az ágyra helyezték,

a padlón véres ujságot látott

Meglepődött, megmutatta Frohreich Erőnek, mire ez így szólt:

— Hamar... égersék el az ujságot, nehogy az orvos meglássa!

Az életunt áldozat

Budapesten ezalatt dr. Frey Ernő magántanár az Egyedy család felkérésére orvosi bizonyítványt állított ki, amelyben iga-

zolja, hogy Egyedy Artur 1916. óta ideg- és gyógykezelés alatt állott neurastenia melankolia miatt. Betegségének főszimptomája az életuntság és az öngyilkosságra való hajlam volt. Állapotát több ízben szanatóriumban figyelték meg és kezelték s általában a környezete szakadatlanul attól félt, hogy Egyedy egyszer öngyilkos lesz.

Egyedy Arturt különben tegnap eltemették a Kerepesi-úti temetőben. A temetésen Frohreich kivételével jelen volt az egész család és óriási számú gyászközönség.

Helyszíni szemle a kastélyban

Másnap az Egyedy-féle kastélyban meg tartották az első helyszíni szemlét, melyen Frohreich és a Berta nevű szobalány is részt vettek. Frohreichnak abban a szobában, ahol a gyilkosság történt egy olyan hurkot kellett a mosdóállványra kötnie, amilyent a halott nyakán találtak. Ennél a parancsnál Frohreich elsápadt, kezei reszkettek, hadonászni és dadogni kezdett s látszott rajta, hogy a legnagyobb mértékben ideges. A vizsgálatot vezető hivatalos közegek a szemlét a gyanúsítottak fáradsága miatt félbeszakították. Majd hosszasan kihallgatták Geley közséi orvost is. A budapesti orvosszakértők ma utaztak a helyszínre, szintén szemle céljából.

A mai lányok október 18-19-20-án a Modern Mozgóban.

Letartóztatták a sikkasztó cégvezetőt

A tőzsde áldozatának mondja magát

(A Brassói Lapok munkatársától.) Jelentette a Brassói Lapok ma reggel megjelent számában, hogy Wohl Ödön, a budapesti Pénzügyi Központ értékpapírosztályának a cégvezetője elsikkasztott egy milliárd korona értékű részvényeket és eltűnt. Wohl Ödönt Bécsben a belvárosban ma felismerték és elfogták. Megmotozása során 2.100 dollárt, öt és félmillió osztrák koronát és hélmillió magyar koronát találtak nála. A sikkasztást kijelentése szerint azért követte el, hogy ezzel kárpótolja magát egy elhibázott tőzsdei spekuláció folytán ért károsodása miatt.

Wohl Ödönt eljuttatják a budapesti főkapitányságra, ahonnan a nyomozás befejezése után beszállítják az országos törvényszék fogházába.

ció az enciklopedisták óta forradalmi.

A Voltairrel való szellemi rokonságon kívül is a legmélyebb kapcsolatok fűzik Anatole Franceot az enciklopedistákhoz. Szinte mérhetetlen tudása, kritikai szellemének megtevésthetetlen élessége, univerzalitása és világpolgársága mely a le európaibb francia író jellegét és hatáslehetőségét adták meg neki a XVIII. század igazi fiának és az enciklopedisták utódjának mutatják őt. Senki sem tudta ennek a századnak levegőjét, embereit, külső és belső világát, levegőjét, úgy élénk varázsolni, mint Anatole France az ő Ludláb királynőjében.

De a francia XVIII. század, a nagy megtermékenyítő, a XIX. század vallási, morális és gazdasági problémáinak bölcsője, hangsúlyozottan intellektuális volt: a Szellemesség Százada nem volt művészi kor. France, a művész, külön lapra tartozik. Ő a páratlan »dilettante« minden művészet megértője és boldog élvezője, a fáradhatatlan gyűjtő és művészettuvár, ki a Vie litteraire kötetiben megmutatta, hogyan lehet a művelőzetet magát művészetté fejleszteni — ő maga nagy művésze volt az írásnak. Stílusa kristályosan átlátszó, a gondolat minden árnyalatát ruganyos, renani gráciával visszaad. A századok bölcsességétől átitatott, az ironia opalizáló vonatkozásgazdagságában csillámzó mondanivalók, természetes frisseségű, behízelgő zenei lejtésű mondatok folyamatos gyöngyláncává fűződnek France írásaiiban. Vannak másfajta francia stílusok; Bossuet, Chateaubriand, Flaubert zenekarai harsogni és dübörögni tudnak, eksztatikusan zengeni és kábitani a szavak illatárjával. De Anatole Franceé a könnyűség zenije. Amilyen zse-

niális könnyűséggel fogadta magába enciklopedikus tudását, éppoly könnyű kisugárzással tudta azt művészetté alakítani. Ő nem a plasztikus forma szóépítményeinek tökéletességével akarja korát és az utókorat lenyűgözni, ő jól tudja, hogy a sokrateszi ironiának a formátlanság is lehet formája, sőt, hogy az eszmék és gondolatok, melyeket a tanító-költő kifejezni akar ilyen lenge köntösben, még jobban domborulnak, semmint ha a monumentális forma súlyos arany brokátjába öltöztetné őket. — Közel félszáz kötetre terjednek France munkái. Tárgyuk szerint két csoportban látjuk őket: a multat feltámasztót az egyik (ide tartoznak irodalomtörténeti és történeti munkái is) a másik a korunkat megvilágító. Akár a történelem mumiáit élesíti fel újra, eleven vért ömlesztve alkotó szenzibilitásának magájával a tudomány absztrakt kísérteteibe, elmult korokba és emberekbe; akár a mi korunkat mutatja meg ironikus szemléletének san egyéníti, s emellett még is szimbolikus jelentőséget tud adni nekik: ez a modern nagy regényíró kriteriuma. Voltaire alakjai elvontabbak, filozófiai lények. Azonban France művészi fölényével szemben Voltaire éppen e minszia révén hosszabb ideig lehetett felépítő hatással, mint ameddig talán France hatása fog terjedni. Korrajzaiban vannak részek, melyeknek finomságait, célzásait csak a kartárs értheti. De viszont egy Silvestre Bonnard, egy Coignard abbé, egy Lvariste Gamlin, egy Bergeret tanár az általános embernek oly tökéletesen egyénített megtestesülései, melyek élni fognak, amíg el a francia irodalom. Horvát Henrik.

Korunk a megoldatlan problémák kora

A pápai nuncius beszéde a budapesti katolikus nagygyűlésen

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A katolikus nagygyűlésen gróf Apponyi Albert hatásos beszédet mondott. Korunk telítve van, mondotta, megoldatlan problémákkal. A világon teljes szellemi és erkölcsi zűrzavar uralkodik. A tulzó nacionalizmus gyűlölködése a hazátlan internacionalizmus vérszegény elméleteivel. E kétségbeejtő helyzetben a jobbakkal lelke biztos irányításért vágyódik, ami a nemzeti egyéniség fenntartásához szükséges. A jognak meg kell egyeznie az erkölcsi igazsággal. A béke csak ilyen jogra építhető, de nem arra, hogy némely nemzetek élvezzék, mások meg szenvedjék az igazságtalanságot.

Apponyi után Schiopa pápai nuncius beszélt. Először magyarul szólt, majd olaszul folytatta: »Meg akarom mutatni a szerencsétlen nemzeteknek az utat, melyen megtalálja erkölcsi, vallási és társadalmi megújulását. Ez az erény, a szeretet. A haza csak az összes erők egyesítésével támadhat fel. A mai Magyarország hazafiságát nem a gazdagok személyesítik meg, hanem a szegények akik érzik, hogy megosztják a haza keserveit.«

Ezután Klebelsberg kultuszminiszter hangoztatta a nemzet lelki és erkölcsi szanalásának szükségét, majd Prohászka püspök keményen ostromozta a modern dekadenciát, főleg a szexuális romlottságot, prostitúciót.

Fair play

Fair play: angolul van és tiszta, korrekt, becsületes játékot jelent szó szerinti fordításban. Átvitt értelemben használják mindenre, ami tisztaságot, korrektséget és becsületességet követel: üzletkötésben, kereskedésben, szerelemben, szóval mindenben, ami két vagy több embernek egymással szemben való cselekedeteit illeti. A fair play kötelező, szent dolog, s nagyobb súlya van az adott szónál. A társadalmi élet obligációja, amely alól senki ki nem vonhatja magát a kiköszösítés veszedelme nélkül.

És mi sem természetesebb, hogy a fair play a most folyó angol választási küzdelemnek a jelszava. S szigorúan keresztülviszik, ellentétben a keleteurópai és balkáni országok választásaival.

Ime: három munkáspárti képviselő néhány héttel ezelőtt, amikor a legmerészebb konzervatív korifeusok sem merték álmodni, hogy a Macdonald kormány kénytelen lesz új választásokat elrendelni, afrikai misszióra vállalkozott. El is utaztak. Közben jött a válság. A három képviselő nem térhet vissza, hogy részt vegyen a választási agitációban, mert ha hajóra is szállának, már csak a választások után érkeznének. És itt lépett működésbe a fair play. A konzervatív és liberális pártok elhatározták, hogy e három munkáspárti képviselő kerületében nem állítanak ellenjelöltet. A három képviselő ezután is eddigi kerületét fogja képviselni, csak azért, mert nincs módjában a liberális vagy konzervatív propagandát ellensúlyozni. Ez a fair play.

Vajon mi történt Romániában ennek a három képviselőnek a mandátumával?

Rövid hírek mindenfelől

BERLIN. A berlini külügyi hivatalban ma délben kézbesítették a magyar kormány jegyzékét, amelyben közli Schultze kiadatásának megtagadását.

BERLIN. Fedeam, a birodalmi bevétel biztosa, ma állandó tartózkodásra ideérkezett.

PÁRIS. A Times megbízható értesülése szerint Franciaország legközelebb táviratilag ismeri el de iure a szovjet-kormányt.

NEWYORK. Az amerikai partórség norvég alkoholszállító hajókat fogott el. A hajók legénysége a kapitányt az egyik hajó fenekére zárta, az alkohol felét kiitta. A partórség mindannyiukat részegen találta a hajó fedélzetén.

BÉCS. Jackie Coogan, ideérkezett.

Egy nemzetközi szélhámos birtokvásárlása Kolozsvárt

Karrier az amerikai táncmesterségtől a kajántói birtokig

KOLOZSVÁR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A kolozsvári járásbírósa a napokban tárgyalta dr. Giurgiu János kolozsvári ügyvéd, volt képviselő birtokpörét, amelynek kapcsán egy rendkívül veszedelmes nemzetközi szélhámos üzemei kerültek napfényre. Giurgiu János ugyanis ezerkilencszázhuszonháromban bérbe adta hat évre a Kolozsvár határában levő kajántói völgyben levő kétszázötven hold birtokát Popa Vasilielugosi selyemgyárosnak, azzal a kikötéssel, hogy hat évre előre fizeti a bért és kétszáz-ezer lejért reparációkat végez a birtokon. Popának negyvenmillió lej vagyona és nagy vállalatok vannak, azonban a pénzkrisis miatt csak három évre tudta a bért kifizetni és a reparációkat sem csináltatta meg. Petersberger járásbíró tárgyalta az ügyet és a szerződést ítéletben Popa hibájából felbontottnak jelentette ki.

Jelentkezik a szélhámos

Ítélet előtt azonban új szereplő tűnt fel. — Kóta István nagyváradi lakos, aki kérte, hogy a birtokot adják át neki, mert az tulajdonképpen őt illeti meg. Ő a birtokot Giurgiu Jánostól és feleségétől nyolcszázötven-ezer lejért megvette ezt az adásvételt telekkönyvben keresztül vezették, úgy, hogy a birtok ma nem Giurgiu János, hanem Kóta István nevében szerepel a telekkönyvben. Giurgiu János kijelentette, hogy dacára a telekkönyvi bekebelezésnek, ő a birtok tulajdonosa, mert Kóta István, a szerződés megkötésekor őt tudatosan félrevezette és megtévesztette. Kótáról azt hallotta, hogy multimilliomos a nagyváradi gazdasági akadémia végzett növendéke, Nagyváradon két háza van, ezerkilencszázötvennyolcban Debrecen határában nyolcszázholdas birtokát eladta és most Erdélyben akar földet vásárolni. A Kóta által megvesztegetett informátorok minden állítását megerősítették és a szerződés ezerkilencszázhuszonegy, novemberében csakugyan létre jött.

Törvényes feleség, mint testvér

Telt az idő, elmúlt négy hónap és Kóta István a vételárból egy banit sem fizetett, ellenben a fundus instruktus tárgyait eladogatta. Ezerkilencszázhuszonegy május másodikán Giurgiu János bünvádi feljelentést tett

a rendőrségen Kóta ellen, amikor egy hónap haladékot kapott, hogy ügyeit rendezze, a mennyiben pedig az nem sikerülne, lemond a birtoktulajdon jogáról.

Közben azonban az ügyészség Kótát csalásért letartóztatta és kitünt, hogy a multimilliomos ur, internacionális szélhámos, aki Magyarországon a családok egész sorozatát követte el.

Ezerkilencszázhuszonhárom áprilisában a királyi törvényszék, különböző büncselekményeiért egy évi börtönrre ítélte, a család vádját alól azonban felmentette. Ezt a felmentést az ügyész megfellebbezte és az ítélet június havában tízenöt új tanu kihallgatásáig rendelte el, azokra a vádakra vonatkozóan, hogy Kóta teljesen pénz nélkül akart birtokot venni, különböző manőverekkel akart hitelt szerezni magának, nagymennyiségű bort és gabonát kínált eladásra anélkül, hogy bora vagy gabonája lett volna. Kóta Amerikában táncmester; majd baptista pap volt, a háború alatt pedig az osztrák-magyar hadseregben mint tréningmester tett szolgálatot.

Kóta, a hékszakáll

Hét feleséget tett tönkre egy áldott állapotban levő feleségét úgy megverte, hogy belehalt. Magyarországon négy csalásért körözik most is, de pontos bünlajstromát megállapítani nem lehet. A törvényszék elrendelte a bizonyítást és a rendkívül érdekes bűnügy tárgyalása a közeli hetekben meglesz. Egész természetesen, hogy a bíróság Kóta János főbeavatkozási perét és a birtokra való tulajdonát elutasította a Popa Vasiliel kötött szerződést felbontotta és Giurgiu János birtokába visszahelyezte. Kolozsvár jogászai kíváncsian várják a rendkívül szenzációs ügy tárgyalását, mert mint értesülünk, két is mert kolozsvári ügyvédnek is gyanus szerepe van Kóta János üzemeiben.

Egy román nagyvállalkozó 22 milliárdos bukása Bécsben

Pierre Solomon bukaresti bankár vejének szökése

BÉCS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Schuller Pinku román nagykereskedő ellen a napokban több hitelezője bünvádi feljelentést tett, egyúttal a kereskedelmi bíróságnál a csőd elrendelését kérték vagyonára. Schuller, aki mindössze 26 éves és nagylábon élt Bécsben, merész tranzakciókat hajtott végre Svájcban és Berlinben. Adósságai az eddigi megállapítások szerint 22 milliárd koronára rugnak.

Schuller Pinku társtulajdonosa az A. Schuller és Fiai bukaresti cégnek és veje Pierre Solomon bukaresti bankárnak, aki Aristide Blank után a román főváros második leggazdagabb pénzembere. Mikor a fiatal Schuller betöltötte huszadik életévét, családja sok pénzzel külföldre küldötte. Schuller először Svájcba ment, összekötetésbe lépett a Schweizerische Bankverein genfi és zürichi telepeivel és váltakozó szerencsével játszott a tőzsdén. Nagy tranzakciókat bonyolított le a bukaresti Schuller, valamint Solomon-cégek számára, végül is azonban egy millió svájci frankkal adós maradt. A Schweizerische Bankverein akkor regresszálni akarta magát a fiatal Schuller egy depótjából. Ez a depot azonban rubelekből állott és Szentpétervárott volt elhelyezve, nem lehetett diszponálni felette, úgy, hogy a rubel elértéktelenedése folytán Schuller a Schweizerische Bankverein zürichi telepeinek 743.538. a genfi telepnek pedig 186.250 svájci frankkal maradt adósa.

Schuller Pinku négy év előtt működésének színterét Bécsbe helyezte át, ahol ugyancsak nagy üzleteket bonyolított le. Többek között ingatlanokkal spekulált, megvásárolt több belvárosi házat, a Windsor-szállót és a híres Vetsera-villát Döblingben. Ez a villa arról híres, hogy autentikus feljegy-

zések szerint néhai Rudolf trónörökös abból a célból vásárolta meg, hogy ottan zavartalanul találkozassék a fiatal Vetsera Mária bárónővel.

Asvájci pénzügyet közben állandóan az adósságok megfizetését követelte. Schullertől, aki azonban azzal érvelt, hogy a követelések nagy része tőzsdei spekulációkból származik és a polgári törvénykönyv szerint nem köteles fizetni. A svájci bank végre beperelte, mire a bíróság Schullert 15 milliárd korona megfizetésére kötelezte. Közben azonban a rá vasz fiatalember három magyar jelleggel felruházott részvénytársaságot alapított és pedig a Baumit Építési és Bérő Részvénytársaságot az Industrie Kisipari Részvénytársaságot és a Hotelbetriebs A. G.-t. A részvénytársaságokban főként rokonai vállaltak érdekliséget. Bécsi ingatlanait ezeknek részvénytársaságoknak adta el részvények ellenében. Ilyen csalárd módon helyezte biztonságba vagyonát majd eltűnt Bécsből. Néhány hét előtt több hitelező rájött a manőverre és a bíróság után legalább a részvénytársaságok lefoglalását akarta kieszaközölni. Schuller szökése ezt is megakadályozta, mire a hitelezők bünvádi feljelentést tettek csalárd bukás címén és egyúttal a csőd megnyitását kérték. A bíróság eleinte vonakodott a csődöt elrendelni, végül azonban, mikor tudomást szerzett arról, hogy Berlinben is hasonló dolgokat művelt, teljesítette a hitelezők kérését.

Berlinben egy amsterdami bankár Goldwurm-Werder báró titkos kereskedelmi tanácsos volt Schuller társa, akit a fiatal faiseur szintén megkároslított. Az eddigi követelések 22 milliárdra rugnak. A bíróság Schuller ellen elfogatási parancsot adott ki, a hitelezők azonban remélik, hogy gazdag apósa, Pierre Solomon ki fogja fizetni vejének adósságait.

A mai lányok október 18-19-20-án a Modern Mozgóban.

Huszonegyrendbeli lopás vádlottai a brassói bíróság előtt

Kihágási cselekmény, vagy büntett?

(A Brassói Lapok tudósítójától.) Nem mindennapi bűnper foglalkoztatta ma a brassói törvényszék Purdilla-Seid tanácsát. A vádlottak padján két okiráltságos gonosztevő: Balaceanu Sándor komarniki, prahovamegyei és Tudor Demeter alsóbugyai származású kétszeres katonaszökevények ültek, akik közül Balaceanu lopás miatt két ízben ült már egy-egy évig a börtönben.

A két elsőrangú csirkefogót nem kevesebb, mint 21 rendbeli lopás büntetvével és kísérletével vádolta az ügyészség, olyan bűntényekkel, amelyeket a vádlottak főbbnyire Feketehalomban, Komarnikon és Alsótömösön követtek el. Hosszabb idő óta közös kaszárnya dolgoztak és legutolsó főhadiszállásuk a tömösi szorosbeli erdőben volt, ahol több ízben megtámadták és kirabolták a brassói kirándulókat is, eme bűntettekre nézve azonban a vád nem tudott konkrét eseteket felhozni.

A hivatalból kirendelt védő dr. Harmath Zoltán finom ügyvédi szellemességgel megserkesztett védőbeszédében azt fejtette ki, hogy a látszólag huszonegyrendbeli lopás voltaképpen kihágási cselekmény, mivel a vádlottak majdnem valamennyi esetben élelmiszert és ruházati cikket loptak, azokat sem jogtalan eltulajdonítási szándékból, hanem saját használatuk céljára szerezték meg.

A bíróság végül is Balaceanu Sándort két évi börtönre, Tudor Demetert nyolc havi börtönre ítélte el. Az ítélet jogerős.

KELLERMANN:

Schwedenkleee utolsó szerelme

AZ ALAGUT világhírű szerzőjének legújabb regénye magyar fordításban. — Egy sokat átélt 45 év körüli férfi utolsó, viharos fellobbanása az elbeszéléséről kires Kellermann nagyszerű előadásában.

Ara 45.— lej.

Kapható mindenütt.

Kiadta: BRASSÓI LAPOK KÖNYVOSZTÁLYA BRASSÓBAN

Az L. Z. III. közeledik Amerikához

117 kilométeres óránkénti sebességgel egy nap alatt megtette az út negyed részét

(A Brassói Lapok tudósítójától.) Az észak-amerikai Egyesült Államok részére rendelt L. Z. III. jelzésű Zeppelin léghajó Friedrichshafenből hétfőn reggel hat óra harmincöt perckor elindult amerikai útjára. A Zeppelin vezetője, Eckinger a délután folyamán szikratávíron jelezte, hogy a Zeppelin átlag 117 kilométeres gyorsasággal halad a legnagyobb rendben és délután három óra 30 perckor a Gironde torkolatánál elhagyta Európát.

Később érkezett rádióhírek szerint az L. Z. III. belépett az amerikai tengerparti szikratávíró állomások körletébe, amelyek már hallják a léghajó jeleit. A Zeppelin ma reggel negyedhat óráig megtette az út negyed részét.

Ezzel kapcsolatban arról értesülünk, hogy a Friedrichshafeni Zeppelin Művek mérnökei november hónap folyamán a gyár felszerelésével és modeljaival együtt az Ohio-beli Aronba teszik át székhelyét és ott a Good year társaság megrendelésére folytatják a Zeppelinek építését.

Huszezerrel apasztják a francia köztisztviselők számát

PARIS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Politikai körökben nagy jelentőségűnek tartják a tisztviselők létszámának huszezerrel való csökkentését, a hadsereg és haditengerészet apasztásáról és legutolsó tábornoknak, a ruhrvidéki megszálló csapatok kicseréléséről szóló kormányhatározatokat. A hadsereg csökkentését juttatja hozzá az Angliával és Amerikával a francia hadiadósságok föl folytatott tárgyalások eredményével. A létszámlétszámlítással kapcsolatban a tisztviselők fizetését évi hatezer frankra csökkentik fel.

Pascui Grigornak minden mindegy

Miért tartóztatták le a sighetli szigurancafőnököt? — Riport egy emberséges főnökről és egy határátlépő parasztról — Loholás a puliszka után, országhatárokon keresztül

MÁRAMAROSSZIGET. (A Brassói Lapok munkatársától.) Országszerte nagy felzúdulást keltett az a hír, hogy a kolozsvári hadosztálybíróság két hadbíró-örnagya megjelent Sigheten és letartóztatta Jonescu Traján szigurancafőnököt. A letartóztatás egészen váratlanul történt és óriási meglepetéssel fogadták a városban, mert Jonescut mindenki szerény és előzékeny modoru, jóindulatu és korrekt államhivatalnoknak tartotta. A szigurancafőnök kihallgatása, letartóztatása és Kolozsvárra szállítása olyan titokzatos körülmények között történt, hogy a rejtélyes eset megmozgatta az emberek fantáziáját és a letartóztatás okairól sok kalandos meséjű verzió keletkezett. Illetékes helyen a következő érdekes magyarázatát adták a letartóztatás okának:

— Jonescu Traján esete rendkívül különös és talán egyedülálló az utóbbi évek krónikájában. A szigurancafőnököt a III. számú statáriális rendelet 5. pontja alapján egy szerű kihágás miatt tartóztatták le azért, mert jogosulatlan határátlépőket számos esetben egyszerűen visszatoloncoltatott Csehszlovákiába ahelyett, hogy azokat az erre vonatkozó hadügyminiszteri rendelet értelmében a kolozsvári hadosztálybírósághoz szállították volna.

Hogy az inkriminált deliktum milyen természetű, arról az alábbi riport ad világos képet.

Paskuj Grigore szuronyos grancsárok hozták be a sziguranca. Az volt a bűne, hogy tiltott módon, tehát utlevél nélkül lépte át a határt és most az ujonnan életbe léptetett eljárás értelmében a sziguranca jegyzőkönyvet vesznek fel vele, azután jegyzőkönyvvel együtt a kolozsvári hadosztálybírósághoz szállítják, ahol majd egyszer meg fogják vizsgálni az ügyet és Paskuj Grigoret némi kis büntetés leülése után hazabocsátják.

Grigore összecsaparodott üstökű román paraszt, amelyet százszámra látunk hehivásárok alkalmával. Arca barázdáltan az egykedvűség ütött tanyát, apró, szürke szemei, mint két haldokló lámpás, gyengén pislikó, nak gödreikben. A lábán sárcipő van, amit úgy kell érteni, hogy vastag sárréteg cipőformában fedi a lábfejét. Fehérneműből áll az egész ruházata és a vászon bizony már erősen — sötétfehér. A grancsárok odaállítják Jonescu Traján szigurancafőnök elé, szabályszerűen átadják a foglyot, szalutálnak és csörömpölve távoznak. Grigor utánuk se néz, ott marad az asztal előtt és érdeklődés nélkül nézegeti a főnök jó vágású arcát. Kezdődik a kihallgatás.

— Hogy hívják?

Es Paskuj Grigore a kérdésekre szépen bemozdja az ő szegényes nacionalitását. A szürke adatok unalmasan következnek: született, lakik és három gyereke van. Ez a három adat idővel még egy negyedikkel fog szaporodni: meghalt; és akkor Paskuj Grigor élettörténete be lesz fejezve. Más nem igen történhetik vele, mert hiszen ő maga se tartja jelentősnek, azt, ami ő vele történik. Ha az erdőben van, dolgozni kell, ha a korcsmában ül: iszik, ha a templomba téved: imádkozik, ha csendőrkézzé kerül, megadással tűri a pofonokat. Most itt áll egy hivatalban, az idegen ur kérdezi és ő felelget egykedvűen emóció nélkül.

— Miért jött át a határon?

— Dolgozni jöttem domnule, mert hát az asszonyknak és a gyerekeknek enni kell.

— Na és az csak olyan egyszerű, hogy pasaport, irás nélkül csak úgy átsétál a határon?

— Ugy van az kérem, hogy ha a mi kör-

nyékünkön nem akad munka, muszáj meszebb menni és másutt keresni. Így csinálom én ezt már tíz év óta és sose volt baj belőle.

— De jóember, — szörnyűlködött Jonescu — nem tudja azt maga, hogy azóta nagyot változott a világ? Tudja-e, hogy Csehszlovákiában lakik és ahol most áll, az Románia? Tudja-e, hogy a két ország közti határt csak engedéllyel lehet átlépni?

— Hallottam én ezekről a dolgokról, uram, de nem igen törődtem én ezzel, mert tessék elhinni, annyi baja van manapság az embernek a megélhetéssel.

— Borzasztó ember maga Paskuj. Nem gondolta, hogy egyszer csak meggyűlik a baja a grancsárokkal, ha úgy mir-nix dir-nix átsétál Romániába.

Grigore szeme megzavarosodik és telován pislikol. Végül is mosolyra reped a szája:

— Jaj domnule, hát miért is lenne bajom emiatt? Hiszen én is román vagyok és csak átjöhettek Romániába, nem igaz?

Most a főnök szigorú szeme rebbent meg. Átsuhant rajta az egyszerű paraszt robotus igazságának az árnyéka: tényleg, miért ne? De a következő pillanatban már ismét a rend, a törvények embere beszélt:

— Paskuj Grigore, maga apsicai illetőségű csehszlovák állampolgár és nem volt joga engedély nélkül a határt átlépni. Most tegye ide a kézigtyét a jegyzőkönyv alá és menjen ki az udvarra, amíg nem hívom.

Grigor illedelmesen köszönt és kicsoszogott, leült az udvaron egy fatuskóra és bámult maga elé lélek nélkül.

Jonescu főnök elgondolkozva ült asztalánál, majd felém fordult:

— Látja kérem, egy eset a sok közül. Ez a Paskuj Grigore egy szerencsétlen kis ember, akinek három gyermeke van és állandó harcot vív a mindennapi puliszkáért. Nyilvánvaló, hogy semmiféle gonosz szándékai nincsenek az állammal szemben, azt sem tudja, mi az illetőség, a határvonal jelentőségével nincs tisztában, csak járkal a maga puliszkája után és most ezt az embert kénytelen vagyok fedeztetni a kolozsvári hadbírószághoz szállítani. Még a megengedett ellenézt sem gyakorolhatom az ő esetében, mert a grancsárok már jelentették kolozsvárra, hogy határátlépőt fogtak el és ott már várják Paskujt és az iratait. Nem segíthetek rajta, pedig tudom, hogy hosszú ideig nem kerül elő kolozsvárról és addig az a három gyerek ott Csehszlovákiában nem kap puliszkát... Hja a rendeleteket nem költök írják és végrehajtásukkor az emberi érzéseket mélyen az uniformis alá kell rejtteni.

Mikor kijöttem, Grigore fát vágott az udvaron. Gépiesen, szorgalmasan hasogatta a fadarabokat és fel se nézett, amikor megálltam mellette. Szomorú, szürke feje fölött ott csüngött a belenyugvás:

— Az urak bizonyára tudják mit cselekszenek. Ha már iderendelték, hát majd csak adnak puliszkát a kis Paskujnak és az asszonynak is aki beteges.

Es tempósan, ráérve vagdalta az éles fejszét a kis fadarabok fejébe. Nem volt a csapásaiban egy csöppnyi harag, egy szikrányi elkeseredés se.

Jonescu Traján elszállította Paskuj Grigort a kolozsvári hadosztálybírósághoz, de úgy látszik, sok más ilyen esetben a saját emberséges jószívűre hallgatott és összeütözkösbe került a statáriális rendeletekkel. Hát ha csak ennyi bűne van Jonescu Trajának (aki különben a Mihai Viteazul-rend lovagja és regábeli, jó román) akkor minden bíróság, nyugodt lelkiismerettel hozhat felmentő ítéletet.

Gárdos Sándor.

Brassó, Kapu-ucca

38
végeladás
Brassó, Kapu-ucca
38

nál is olcsóbban kerül egész rak-tárkészletünk eladásra. Óriási választék mindennemű ruházati cikkben. Győződjék meg vételkényszer nélkül!

TABAK & COMP.
cégnél Brassó, Kapu-ucca 38. sz.

HIREK

Csütörtök, október 16.

Katolikus naptár: Gallusz ap. — Protestáns naptár: Gál. — Görög naptár: Longir. — Izraelita naptár: 5685. Thisri 18.

A nap kel 6 óra 31 perckor, nyugszik 17 óra 30 perckor. Legközelebbi holdváltozás: utolsó negyed október 21-én 0 óra 54 perckor.
Időjárás: Változás nem várható.

A Brassói Lapok gyűjtése a zetelaki tűzkárosultak részére

Porszemcsékből áll a szikla. Összetartásban van az erő. A mai posta Barcaufalu fogyasztási és értékesítő szövetség tagjainak adományát kézbesítette. A sok apró lej végeredményben tekintélyes összegre növekedett. A segesvári I. O. G. T. antialkoholista egyletnek Petőfi Sándor páholya a »Lelenc« előadásával szép anyagi sikert ért el. A páholy 1100 lej tiszta jövedelmét a zetelakai tűzkárosultak javára küldte el. Egy másik gyűjtő nemes buzgalma 900 lejt hozott össze a szent cél érdekében. A kis emberek egymással szövetkezve hatalmas munkát tudnak végezni. A társadalmi szervezethez, ha akar, csodákat tud művelni! E néhány szép példa lelkesítő hatása alatt közösenként tömörüljétek magyar testvéreink, s támogassátok a szerencsétlen zetelakai véreinket.

A mai napon gyűjtésünkre adakoztak: Barcaufalu fogyasztási és értékesítő szövetkezete 996 lej; I. O. G. T. I. sz. páholya, Segevár, 1100 lej; Kiss Gizella gyűjtése, Erkörs, 900 lej; egy 21. ezredbeli honvédszázados anyja 100 lej; Martinko János, Sepsiszentgyörgy 100 lej; Kutis Nusi 200, László Böszö 100, Bartha Anna és Serbán Anna gyűjtőivén Léczfalva, 520. Tarcsali Julia és Bodok Anna gyűjtése Léczfalva 244, (beküldte Cserje Sándor ref. lelkész. Összesen 4260 lej. Eddigi gyűjtésünk végösszege 44398 lej. További adományokat szívesen fogad és hírlapilag nyugtázza a Brassói Lapok kiadóhivatala.

— **Eltemették Anatole Franceot.** Párisból jelentik: Anatole France temetése a legegyszerűbb keretek között az állam költségén pénteken délután ment végbe Párisban. Az elhunyt kívánságára a temetés egyházi szertartás nélkül zajlott le. Özvegyének Doumergues a köztársaság elnöke és Herriot is kondoláltak. Ma megjelent az előkelő párisi könyvesboltokban Anatole France gyászfatyolos arcképe, s a középületekre kitűzték a fekete lobogót. A nagy író szemét France háziorvosa és barátja, Minnion zárta le. Arca a hosszú agónia folytán eltorzult, teste lesóványodott. Utolsó szavaival anyját szólította.

— **Negyvenkét év után.** Felvinc református gyülekezetét, mint lapunknak jelentik, kellemes meglepetés érte e hó 12-én a vasárnapi istentisztelet alkalmával. Horváth Péter felvinci ref. énekvezér, hitoktató, és a városi polgári dalárda karnagya, 42 évi szolgálata és 66 éves kora ellenére, saját orgonakiséréte mellett szólót énekelt, ami a hallgatóságot mélyen meghatótta. Horváth sok érdemet szerzett a ref. egyházi műének és a magyar dal művelésében.

— **Báró Fehérváry Géza tragikus halála.** Budapestről jelentik: Tragikus körülmények között hunyt el Báró Fehérváry Géza egykori honvédelmi miniszter és miniszterelnök nyolcvan esztendő övegye. Az uriaszony szenvedélyes dohányos volt és szombaton este mikor lefeküdt szokásához híven az agyban cigarettára gyújtott. Közben a báróné elaludt, a cigaretta meggyújtotta az ágyneműt és pillanatok alatt az egész lágyban állott. A szerencsétlenséget csak későn vették észre, de akkor már a szerencsétlen uriaszony porrá égett. Holttestét a deszki családi sírboltban temették el.

— **Megint sikkasztottak a kolozsvári üzletvezetőségénél.** Kolozsvári tudósítónk táviratozza, hogy a CFR ottani igazgatóságánál újabb sikkasztás történt. Jiancu Mihály napidíjas tisztviselő, aki az osztály fizetésének felvételével és a kiszállási költségek kiutalásával volt megbízva, hosszú idő óta nyugtákat hamisított és állandóan hamis tételeket írt a kiszállási jegyzékbe. A rendőrség elrendelte Jiancunak, aki jelenleg épen Temesvárra utazott, azonnali letartóztatását.



— **Műsoros est a megyesi felekezeti iskolák javára.** Megyesi tudósítónk jelenti: A megyesi magyarság, felekezeti iskoláink támogatására, szombaton este a Szöllő-szálló nagytermében választékos programmu kabaré előadást rendezett. A legnemesebb cél érdekében önzetlenül a helyi román és szász intelligencia köréből is számosan részt vettek szereplésükkel. Műsor után csárdás mellett a kora reggeli órákig tartott ki az aranyos kedélyű fiatalság. A bevételből impozáns rész jutott a megyesi két magyar felekezeti iskola részére.

— **Zeyk Károly temetése.** Tegnap délután temették el Zeyk Károlyt. A temetésen a kolozsvári pénzintézetek, a református egyházkerület igazgatótanácsa, a tanintézetek tanteszületei képviseltették magukat. A szertartást Nagy Károly erdélyi református püspök végezte.

— **Öngyilkos lett a vendégségben.** Megyesről jelentik: Weinrich Johanna 24 éves magyarországi urleány rokonai látogatása céljából néhány hét óta Megyesen tartózkodott. Hétfőre akart visszatérni szüleihöz, s már meg is tette az uti előkészületeket. Pén tek este a leány rokonának fejfájásról panaszkodott és állítólag aszpirint vett be. Rokonnainak reggel feltűnt, hogy oly sokáig alszik, fel akarták kelteni, de már csak a kihűlt testet találták az ágyban a leány lefekvésekor egy adag veronállal megmérgezte magát és meghalt. Hátrahagyott levelében életuntággal okolja meg végzetes tettét.

— **A dévai dohánygyár szarkája.** Déváról jelentik: Modiga Grigor két éven át volt a dévai dohányraktár főnöke. Modiga annak dacára, hogy kifizetése volt, igen nagy lábon élt, de azért még se lett volna baja, ha nem basáskodott volna tisztviselőtársaival és a közönséggel. Határt nem ismerő erőszakossága volt a veszte, mert feljelentették, hogy dézmálja a kincstár vagyonát és hamisítja az okiratokat. A megejtett vizsgálat számos ilyen visszaélést állapított meg és ezért az ügyészség többrendbeli sikkasztással és okirathamisítással vádolta meg. Most lett volna ez ügyben a főtárgyalás, de Modiga abbéli kérésére, hogy védőügyvédje nem bírja jól a román nyelvet, azt elnapolták. Érdekes, hogy Modiga a legfelsőbb semmitőszékhez külön bíróság delegálásáért folyamodott azon az alapon, hogy a dévai román ügyvédek mind ellenségei és a magyar ügyvédek nem bírják jól az állam nyelvét, de a bíróság ezt a kérését elutasította.

— **Megszólaltak a kolozsvári Szt. Mihály templom új harangjai.** Kolozsvárról jelentik a Brassói Lapoknak, hogy az új harangok tiszteletére Majláth Gusztáv Károly róm. kat. püspök vezetésével ünnepélyes körmenetet tartottak. Ez alkalommal először kongatták meg az új harangokat. Este kivilágították a főtéri házakat.

— **Hulla az erdőszélen.** Tegnap kora reggel Forasest krassószörénymegyei község fafuvarozó lakosai borzalmas leletre bukkantak. A község határában elterülő erdőben egy már oszlásnak induló férfi hullát leltek, amelyben a községbeliek Lupas Tódor forasesti parasztgazdára ismertek. Lupas néhány nappal ezelőtt tűnt el a községből. A lugosi ügyészség a rendőrséggel karöltve széleskörű nyomozást indított annak felderítésére, hogy nem forog-e fenn bűntény a Lupas Tódor eltűnése és rejtélyes halála körül.

SZEDERKÉNYI ANNA

LÁZADÓ SZIV

A legnépszerűbb magyar író nő legújabb regénye a
:: szerelemről ::

Ara 70 lej. Kapható mindenütt.
Kiadta: Brassói Lapok könyvosztálya, Brassóban

— **Az állampolgársági felebbezések bizottsága Nagyváradon.** Nagyváradról jelentik: Az állampolgársági ügyek felebbezését intéző bizottság Nagyváradon ma megkezdte működését. A bizottság tagjai Popovici Miklós prefektus, Stancescu táblai elnök és Kovászi Gyula jogakadémiai titkár.

— **Halálos tréfa.** Kolozsvárról jelentik: Lóna községben Pinter Gergely és Radu Sándor cigányok házat építettek. Munkaszünet alatt elaludt a két ember, s e közben Natu János cigánylegény tréfából az alvók lábujjai közé égő gyufaszálakat tett. A gyufától a körülöttük levő szalma is meggyulladt és Radu felesége bennégett. A csendőrség letartóztatta Natut, de a cigánylegény Kolozsvárra való szállítása közben az uton bicskájával felvágta ereit és mielőtt még orvosi segélyben részesíthették volna, meghalt.

— **Nagyváradon nincs szükség önkéntes tűzoltókra.** Nagyváradról jelentik: A nagyváradai önkéntes tűzoltóságot miniszteri rendelettel feloszlatták. Az indoklás az volt, hogy Nagyváradnak van hivatásos tűzoltósága és így önkéntes tűzoltókra nincs szükség. Minthogy azonban a hivatásos tűzoltóság létszáma igen csekély, aggodalomra adhat okot a miniszteri rendelet, s maga a hivatásos tűzoltóság parancsnoka intervenál az illetékes miniszteriumban a rendelet hatályon kívül helyezéséért.

— **Leszállították a kampóskeresztes zsidó inzulinalójának büntetését.** Dévai tudósítónk jelenti: Annak idején részletesen leírtuk dr. Vajna Farkas hátszegi ügyvéd afférját. A hátszegi izr. hitközség volt alelnökének diák fia ugyanis felcsapott cüzistának és a kampós kereszt feltűzésével a saját faja ellen tüntetett. A Hunyadmegyei Első Takarékpénztár Klein Henrik nevű igazgatója azért élénk szemrehányást tett neki, de a kis antiszemita tőle telhető arroganciával kikérte ezt magának. Ekkor Klein baráti hangon figyelmeztette erre dr. Vajná, aki azt válaszolta, hogy ő nem kíván fia elveire befolyást gyakorolni. E cinikus kijelentés annyira kihozta Kleint a sodrából, hogy dr. Vajná tetteleg inzultálta. Feljelentés folytán ezért a hátszegi bíróság Klein tízezer lejre büntette meg. Felebbezésre kerülve az ügy, a dévai kir. törvényszék a büntetést 2000 lejre szállította le, méltányolva a vádlott jogos felháborodását, másrészt figyelemmel volt arra is, hogy egy ügyvéd inzultálása büntetlenül nem maradhat.

— **Megkerültek Nagyvárad város képei.** Megírtuk, hogy Nagyváradon a város által vásárolt festmények közül több eltűnt a városházáról s egyik jónévű festőművész a saját festményét sem tudta megtalálni. A Brassói Lapok cikke városszerte érthető feltűnést keltett s a polgármester, aki komoly és rendszerető ember, azonnal nyomozást indított az eltűnt képek után. És ekkor csoda történt. Nemcsak a festőművész keresett képe került meg, de megkerültek a többi festmények is. A legnagyobb örömmel írjuk meg ezt és nem kutatjuk, hogy milyen okból dugták el a festmények javarészét a nyilvánosság elől s ezáltal csak annak az óhajnak adunk kifejezést, hogy a város képeit olyan hivatalokban helyezzék el, ahol az ügykereső közönség is lelkiörömet talál bennük s ne hevertessék azokat lomtárakban.

— **Bundatolvaj alezredesné.** Budapestről jelentik: Érdekes lopási esetet tárgyalt tegnap a budapesti járásbíró. A vádlott Milles Istvánné alezredesné volt, akit azzal gyanúsítottak, hogy Kuruc alezredesnél egy zsúr alkalmával bundákat lopott. Millesné a tárgyaláson azzal védekezett, hogy két fiatalember hipnotizálta. A fiatalember állítása szerint bosszúból hipnotizálták az alezredesné, mert annak idején férje, aki a műegyetemi zászlóalj parancsnoka volt, zsidó fiatalömbereket kidobta az egyetemről. Az orvosszakértők megállapították, hogy Millesné nem volt hipnotizálva, csak erősen kényszer neurazisisben szenvedő asszony. A bíróság Millesné nyolc hónapra börtönre és pénzbírságra ítélt.

— **Merényletet terveztek Vilmos császár ellen.** Londonból táviratozzák: Amsterdami lapjelentések szerint a németországi letartóztatott egy Kaulowitz nevű német embert, akit azzal gyanúsítottak, hogy Doornban merényletet akart elkövetni Vilmos császár ellen.

— **A székelőfőváros a zselakiakért.** Megemlékeztünk már arról, hogy a marosvásárhelyi Székelyföld szerkesztősége október hó 18-ik napján nagyszabású műsoros táncestélyt rendez a zselaki tűzkárosultak javára Marosvásárhelyen, a kulturház termében. A szép kivitelű megívó értékes műsort ígér. Tóthfalusi József, a Kemény Zsigmond társaság elnökének megnyitójátán Áprily Lajos és Reményik Sándor, az erdélyi magyarság kedvenc poétái olvasnak fel verseket. Sziszmán Rezső orgonaművész a marosvásárhelyi zeneiskola tanára játsszik a híres marosvásárhelyi orgonán, mely nagyságban és hanganyagával páratlan országgrészünkben. Nyíró József a székelő eredetiségek szépszavú novellistája erre az alkalomra írt novelláját adja elő. Kouba Paula hegedűművésznő és Salgó Mária előadóművésznő bemutatkozásukat tartják a székelő fővárosban. Nagy értékű lesz a magyar népdal egy illusztris művelőjének, dr. Fráter Bélának szereplése, aki saját cellókísérése mellett énekel népdalokat. A hatalmas programot a régmúlt idők szép magyar táncának, a palotásnak bemutatja fogja befejezni, hat pár táncos által. Műsor után a kulturház tükör terme várja a mulatni vágyó fiatalságot. Az estély iránt Erdélyszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg. Már sokan bejelentették részvételüket Erdély minden részéről. A rendezőség elszállásáról bejelentés után gondoskodik.

— **Kézrekerült rablók.** Nagyváradról jelentik: A belényes-ülaki csendőrség jelentést tett a nagyvárad rendőrségnek, hogy az ottani községi pénztárba betörték és hatvan-ezer lejt elloptak. A nyomozást a rendőrség azonnal megkezdte, s vasárnap éjszaka Kővári és Trifán detektíveknek sikerült a tolvajokat Opris Széver gazdálkodó és Gajdics Lajos tanító személyében Nagyvárad egyik nyilvános házában elfogni és letartóztatni. A tolvajokat, akik az elkövetett bűncselekményt beismerték, átadták az ulaki csendőrségnek.

— **Muntyán György jelentkezett.** Legutóbb beszámoltunk arról a szerencsétlenségről, amely a brassói ipariskola igazgatói lakásán történt. Aros Margitot, az igazgató gyermekeinek 16 éves nevelőnőjét egy revolverral Muntyán György, az intézet szolgálja megsebesítette. A baleset következtében után Muntyán megszökött, majd ma önként jelentkezett a brassói sziguranán. Atkisérték a rendőrségre, ahol kihallgatták. Vallomásaiban előadta, hogy szándékán kívül dörrent el kezében a revolver. A jegyzőkönyv elkészítése után Muntyán Györgyöt az ügyészség kezébe adták.

10. oldal. Brassó ragánok NEUMANN-nál

— **Hubay tanítvány hangversenye a Bán-ságban.** Lugosi tudósítónk jelenti: Stern Rózsi Hubay Jenőnek, a világhírű magyar mesternek legkedvesebb tanítványa külföldi zajos sikerű hangversenykörútjáról visszatérve, erdélyi hangversenysorozatát ma este nyitotta meg Lugoson. A 16 éves, még csaknem gyermek művész, aki egyébként erdélyi, gyulafehérvári születésű, szombaton este óriási siker kíséretében hangversenyezett a lugosi városi színházban nagy és megértő közönség előtt. Ragyogó tudását és a külföldön is elismert művészetet előkelő repertoár keretében mutatta be Stern Rózsi, kinek lugosi műsorán Handel A-dur szonátája, Mendelssohn E-moll koncertje, Bach: Air, Beethoven G-dur menuette, Sarasate: Zapateado, Kreisler: Liebesfreude és Winiawsky: Souvenir de Moscou című hangverseny darabjai szerepeltek. A kiváló fiatal hegedűművésznőt dr. Willer József kísérte zongorán. Stern Rózsi Lugos után Temesvárra megy hangversenykörútján, amelynek Arad lesz a harmadik, legközelebbi állomása.

— **Csalás az ócskavassal.** Kolozsvárról jelentik: Porump kolozsvári kereskedő legutóbb öt vagon ócskavasat veit a vasutól, amelynek átvételére a kereskedő kiment Apahidára. Itt a vagonok aljára jó vasat rakatott a kereskedő és csak a kocsi tetejére halmozatott ócskavasat. A Kolozsváron történt mérlegelés alkalmával azután kiderült a csalás, mire Porumbot a rendőrség letartóztatta.

— **Könyvedvelők figyelmébe.** Bármely — bárhol hirdett könyv ugyanazon áron kapható nálam. Egyes könyveket, valamint egész könyvtarakat is áron veszek. Eladandó könyvekről jegyzéket kérek. Keszey Albert könyvkereskedő, Cluj-Kolozs-

Összeolásh n a kínai forradalom

SANGHAI. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A forradalom összeomlóban van. A csi-kiangi csapatokat megverték, a forradalmárok vezérkara Japánba menekült. Csa-Kiang-Csu és Sanghai között vívott harcok véget értek, s már meg is kezdődtek a tárgyalások a város átadásáról.

Ro sz a francia termés

PARIS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A franciaországi termés eredménye igen rossz. A földművelésügyi miniszter szerint a helyzet aggodalomra adhat okot, mert a szükséglet 87 millió métermázsa, míg a termés csak 75 millió métermázsa. A kormány szigorú intézkedéseket léptetett életbe, hogy megakadályozza a spekulációt, mely a pillanatnyi helyzetet ki akarja használni. Ebből a célból a kormány megkönnyíti a gabona behozatalt.

— **Gazdálkodás az állami vagyonnal.** Nagyváradról jelentik: A sok hivatalos visszaélést elkövető Coroiu pénzügyigazgató ügyében ma a bíróság kihallgatta Vacarescu pénzügyi tanácsost, aki szenzációs vallomást tett. Elmondta, hogy Coroiu igazgató először őt bízta meg a jóléti raktár ruházati cikkeinek eladásával, de azután ezt a megbízatást visszavonta. A vevők a raktárra egymás után jelentkeztek. Weiszberger Jenő főpincér, Weiszberger József ügynök, s mások, százötven-kétszáz ezer lej nyereséget kínáltak Coroiunak, aki azonban ezt az összeget akkor még keveselte. Coroiu végre eladta a készletet. Harminc-ötezer lejt vágott zsebre a jó üzletből. Vacarescu kijelentette, hogy ha a raktárt ő adta volna el, akkor a kincstár számára száznyolcvanezer lejjel többet tudott volna behozni. Coroiu volt pénzügyigazgató ügyében a vizsgálat tovább folyik, és még nagyon érdekes részletek várhatók.

— **Modern Mozgó.** Ma csütörtökön és pénteken vetítik A névtelen ember V-VI. részét. Ezzel a két utolsó résszel zárul és fejeződik be »A névtelen ember.« Szombaton ismét egy nagyon érdekes és értékes filmbemutatója lesz a Modern Mozgónak. »A mai lányok«, amely tárgyánál és tartalmánál fogva a legelső filmre mekekek közé tartozik. Budapesti a legelőkelőbb mozgósínházak hetekig tartották műsorán.

(*) A borszéki borvíz az ásványvizek királya. Nagyban eladja az Áronsohn H. és Tsa cégnek. Telefonszám 7. Üvegenként kapható a Fiații Orghidan Kapu-uccai fűszer és csemege üzletében. 2035

(*) Orvosi hír. Dr. Nagy László orvos rendelőjét Arvaház-uccából Hentes-ucca 6. szám alá helyezte át. Fogad: Bel, befárló- sebési és vér (nem) betegségeket. d. e. 10-1 és d. u. 3-4-ig. 2160

(*) Mind n elegáns brassói hölgynek látnia kell az Apolló filmszínházban szerdán vetítésre kerülő divatfilm bemutatót. A színes felvételű film Poirét mester, a divatkirály legfrissebb, legdivatosabb tervű toalettel mutatja be. Ugyancsak utoljára vetíti az Apolló a tökéletes fototechnikával készült Modern kisasszony című filmet, amely a boszorkányosan ügyes Pearl White-tal a főszerepben a Ma tökéletes leányát mutatja be. A filmnek, amelynek egyrésze Párisban készült, egyik érdekfeszítő trükkje az ugynevezett auto-tank szerepeltetése.

(*) Székrekedésnél, emésztési zavaroknál és vértolulásoknál reggel éhgyomorra 1 pohár természetes FERENC JÓZSEF keserűvizet iszunk. 2075

(*) Tanítóknak, akik a Cheresesiu-Déri-féle Vezérkönyv szerint tanítanak, vezessék be a Cheresesiu-Déri-Tistu-féle Román nyelv könyv I. részét. — Azok a tanító urak, akik már tavaly használták az I. kötetet, szíveskedjenek megrendelni a II. kötetet, amely egy könnyű, világos és gyermekies tartalmú, mint az I. kötet. Ára kötetenként 2.2 Lei. Kapható minden könyvkereskedésben. Főbizománvos Lepage Cluj. Tanítóknak bevezetésre ingyen példányt küld. 6185

Cimbalmozik?

Moravetz cimbalom albuma már megjelent.

Egy igaz me lepetés a cimbalmozók számára. Kiválókatott briliáns darabok gyűjteménye. Mindenütt kapható!

294

Aki a bérkocsi bakján is Istent szolgálja

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Megirtuk a napokban a Molnár József történetét, akit a háború zivatarai során után kilépett a kispapi öltözetből, és otthagya a tisztviselői pályát, önálló bérkocsisként keresi meg kenyerét. Molnár József a mi nagyszerűt és emberi megértéssel megirt cikkünkben egy mondatot kifogásolt: állítja, hogy életében egy percében sem szünt meg Istent szolgálni.

Erről az alábbi levélben tesz hitet s mi örömmel adunk helyet hittől s a munkamegbecsülésétől áthatott sorainak:

Mélyen tisztelt Főszerkesztő Ur!

Becsés lapjának folyó hó 9-én megjelent »Volt kispapból — brassói bérkocsis« című cikkre kérem a következő sorokat közzé tenni:

Néhány éve foglalkozom a kenyérkereset ezen ágával s büszkén és megnyugodva viselem az élet nehézségeit, habár lelkemet gyakran fájdalmas érzések járják át. Ugy társaim mint szerény személyem nem fitymát hányva, hanem szomorú szívvel vetették le a reverendát és még ma sem tudom megbocsátani magamnak azt, hogy a különben hangulatos cikk szerint »egyszersmindenkorra megszün-tem Istent szolgálni.«

Ezen utóbbi megjegyzésért első sorban emelek óvást és kijelentem, hogy a papnöveldében tanultam meg igazán Istent félni s ott tanultam meg, hogy a becsületes munka az embernek nem hogy szegényére, hanem dicsőségére szolgál. A papnöveldé szellem hatása alatt kijelentem, hogy Istent soha sem szüntem meg szolgálni, mint a világi ember sem; ez jellememhez tartozik.

Szerkesztő urnak vagyok őszinte tisztelője:
Molnár József
bérkocsitulajdonos.

Letartóztatták a vásárhelyi gazdák csendőrruhás tolvajait

MAROSVÁSÁRHELY. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Ma éjjel ártalmatlanná tette a vásárhelyi rendőrség Ludesan György és Muresan Vasile fegyenceket, akik csendőregyenruhába öltözve a Vásárhely környékéhez tartozó községekben sok betöréses lopást és rablást követtek el.

Ludesan György 14 évi kényszermunka büntetését töltötte tavaly óta a farguloknai sóbányákban. Itt ismerkedett meg Muresannal. A két fegyenc barátságot kötött és onnan a nyár folyamán megszöktek. A szökevények mindenekelőtt meglátogatták Ludesan Marosvásárhelyen lakó családját és aztán néhány nap múlva munkához fogtak. Csendőregyenruhát loptak az egyik őrsről és aztán se szeri, se száma nem volt a betöréseknek és rablásoknak.

A csendőrség hiába nyomozott, eredményt nem tudott elérni.

Tegnapelőtt délután megtudta a vásárhelyi rendőrség, hogy Ludesanné a bodonkúti erdőreszbe ételt hord az urának. A rendőrség meg azon éjjel körülfogta a rabló házat, mely a Mestiz-féle butorgyár mellett van. Az éjszakai akciónak azonban nem volt eredménye. Erre elhatározták, hogy az erdő egy részét át fogják kutatni. Éjjel egy óraker két rendőr, egy rendőrtiszt, Slavu és Sándor rendőrkapitányok, továbbá detektívek négy csoportban átkutatták az erdőt és a szőlőhegyek egy részét. Reggel négy óraker a négy csoport emberei a kijelölt helyre szorították össze a gyűrűt, melynek központján ott volt a két rabló is. A véletlen szerencse a rendőrség kezére járt, a két szökött fegyencet minden baj nélkül megkötözheték.

Kora reggel a rendőrség házkutatást tartott Ludesan lakásán. Találtak 48 ezer lej készpénzt, egy értékes női sziliszkin bundán kívül rengeteg finom női és gyermek ruhát, melyeket a rabló feleségének és gyermekének hordtak össze. A rablókat átadták az ügyészségnek.

Nyomd meg a gombot!

Fogmosáshoz használj FARMODONTOT!

789

IRODALOM, MŰVESZET

* **Jakab Ödön székfoglalása.** Budapestről jelentik: Jakab Ödön a Székelyföldről elszármazott kiváló költő a Tudományos Akadémia mai ülésén tartotta meg székfoglalóját. Három költeményét olvasta fel, melyeket zúgó tapsal fogadott a közönség.

* **Bartók Béla Brassóban.** A híres magyar zeneszerzőt csak korunk nagyjával szabad összehasonlítani. Hangversenyeire Erdély minden városában horribilis belépődíjakat szedtek. Brassóban a helyi árak csak 80, 60 és 30 lejesek lesznek, úgy, hogy a hangverseny látogatása a csütörtöki rendkívüli jelentőségű hangversenyre minden zenekedvelőnek lehető lesz. Jegyek a Klingsor irodában, esetleg még az esti pénztárnál kaphatók.

SPORT

(x) **Bukaresti lapvélemény a Romcomit-Brasovia mérkőzéséről.** A bukaresti Gazeta Sportuluiban olvassuk: A Brasovia vereségének az oka, hogy a Romcomit kezdettől fogva durva játékba kezdett. Nem lehet mondani, hogy az erősebb csapat győzött volna. A Brasovia szép játékot mutatott passzokban és feltűnő összjátékot. Várhegyi igazi kapusi tulajdonságokkal rendelkezik. Tóth, Tritsch és Wedl játéka tetszett a védelemből. Tóth semlegesítette a »kék-pirosak« triójának támadásait. Nagy és Erdő játéka tetszett a csatársorban. A Romcomitból Czéh játszott jól, de igen durván. Bleich volt a mezőny legjobb embere nyugodt és hidegvérű. Mígottit durvaságai miatt kiállították. Djuris teljesen lefogva nem tudott érvényesülni, ugyszintén Senntendi.

(x) **A marosvásárhelyi atlétikai verseny eredményei:** Jelentettük már, hogy a marosvásárhelyi kerület atlétikai versenyei vasárnap zajlottak le. Részletes eredmények a következők: 100. m. síkfutás: 1. Szabó (Dácia) 11.10 mp. 2. Gergely. 3. Komáromi. 200 m. síkfutás: 1. Szabó (D.) 25 mp. 2. Heiter. 3. Gergely. 400 m. síkfutás: 1. Heiter (MSE) 60.2 mp. 2. Scheu. 3. Besztercei. 800 m. síkfutás: 1. Bus (MSE) 2 p. 35 mp. 2. Keiser. 3. Makkay. 1500 m. síkfutás: 1. Bus 5 p. 10 mp. 2. Felméri. 3. Szabó. 4x100 m. staféta: 1. MSE. 2. Dácia. Távolugrás: 1. Réthy (MSE) 533 cm. 2. Gergely. 3. Panajott. Helyből magasugrás: 1. Vermond (MSE) 126 cm. 2. Csiky. Magasugrás: 1. Kelemen (MSE) 150 cm. 2. Réthy. 3. Vermond. Hármassugrás: 1. Réthy 11.40 m. 2. Panajott. 3. Csiky. Diszkoszdobás: 1. Zsigmond 33 m. 2. Makkay. 3. Schwarz. Kalapácsvetés: 1. Zsigmond 31.80 m. 2. Makkay. Súlydobás: 1. Zsigmond 10.70 m. Gerelyvetés: 1. Csörgő (GyMTE) 43.90 m.

(x) **Külföldi sporthírek.** Lindström svéd gerelydobó bajnok a malmöi atlétikai versenyen 64.14 m. új rekordot állított fel (a régi 63.98 m.) Lindström az olimpiádon második helyezést ért el Myrha után. Ugyancsak ő nyerte meg a kétkezes gerelyversenyt 108.61 métert dobva. — Houben, a német sprinterkoridorban az évben huszonnyolcszor futotta a 100 métert. E versenyeken legyőzte a világ legjelentősebb sprintereit. Padlockot, Murchisont, Porritot, Carrit, Inbachot és ötször futotta a távot 10.5 mp. alatt.

KAVIAR A LEGJOBB HETILAP

KÖZGAZDASÁG

Hivatalnok kamarák

Kinevezett többség vezeti majd az erdélyi kereskedelmi és iparkamarákat

BRASSO (A Brassói Lapok munkatársától.) A kereskedelmi és iparkamarák újraszervezésével fog az újonnan összeülő parlament a többiek között foglalkozni. Az elkészített tervezetet legutóbb a legfelsőbb gazdasági tanács is lefoglalta, úgy, hogy a javaslat parlamenti tárgyalás elé kerülhet. A kereskedelmi és iparkamarák által elfogadott javaslat azonban azóta annyi fő, al- és mellékbizottsági tárgyaláson s ezek révén annyi módosításon ment át, hogy a kamarák javaslataira alig lehetne ráismerni.

Mint megírtuk, a kormány a különféle bizottságok útján a kamarák törvénytervezetével a kamarákat is a maga politikai és pártérdekei szolgálatába igyekezett állítani. Tulzósóviniszta nemzeti és önző pártpolitikai érdeke háttérbe szorította a kamarák szakjellegét s veszélybe döntötte azok autonómiáját.

A kamarák minden ellenzése mellett is keresztülvitte ugyanis a kormány, hogy a kamarák tagjait csak részben fogják a választott tagok alkotni, másik részük — s valószínűleg ezek lesznek többségben, az úgynevezett jogosított vagy hivatalból tagok (membrii de drept), akiket a volt elnökök és kereskedő-képviselők közül fognak kinevezni.

A kormány nem ártallja nyíltan bevallani, hogy a kinevezett tagokra azért van szükség s e miatt kell ez intézmények önállóságának megszűnni, hogy a kamarákban Erdélyben a román többséget biztosítani lehessen s ez az intézmény is nacionalizáltassék. A kormány nem törődik azzal, hogy a politikai törekvéseknek e tisztán gazdasági szervezetekbe való beoltása által a szakszerűség sokat veszít s ez intézmények nivója is aláhanyatlík, végeredményben gazdasági életünk, a termelés és kereskedelem fog szenvedni miatta. Megfelelkezik arról is, hogy a jórészt ipari és kereskedői körök önmegadóztatásából fenntartott kamarák jellegét a fenntartóknak van joguk megállapítani.

A kamarák nacionalizálásának ürügye arra is alkalmas, hogy általuk a kamarák valóságos kormányintézkedéssé lesznek. Hiszen minő függetlenségük lehet még, amikor tagjaiknak nagy részét a kormány képviselői fogják alkotni, akiknek még lesz a módjuk, hogy azt tegyenek az iparkamarákban, amit a parlamenti, illetőleg kormánytöbbség tenni szokott a parlamentben, úgy, hogy a kamarák voltaképpen kormányintézmények lesznek.

Ennek bármikor megtörténhet a keresztvitelére módot nyújt a javaslat eddig említett pontját szervesen kiegészítő azon része, amely a felosztási lehetőségekről intézkedik. Itt a beavatkozásra olyan tág kör nyílik, hogy a kormány a kamarákat akár oroszíthatja fel, amikor éppen akarja. Ily módon el lehet érni azt, hogy a kormányvátozással változnak a kereskedelmi és iparkamara tagjai is. Hogy aztán ez mire fog vezetni, azt látjuk az államhivataloknál, ahol a vezető tisztviselők pozíciójának tartama a kormány életétől függ. Különben is a tagok mandátuma megint pártérdek miatt olyan rövid időre szabott, hogy a sűrű tagváltás és az ezekkel járó bonyodalmak miatt a ka-

marák működése magas hivatásuknak aligha felelhet meg az eddigi mértékben.

Hogy a »nacionalizálás« — ha tekintetbe vesszük a kamarák gazdag alapjait és gazdasági, anyagi lehetőségeit, segélyezési javaslatait, — mire fog aztán vezetni, azt az eddigi kormányzati irányelveknek más tereken történt érvényesüléséből szomorú aggodalommal sejtethetjük.

Német cégek hitelt ha szólnak a kölföldön

ZÜRICH. (A Brassói Lapok svájci tudósítójától.) A londoni egyezmény következményeképpen német magáncégek és közvetítők valósággal elárasztják a kölföldet hitelkérésekkel. A kölföldi lapokban sűrűn jelennek meg kölcsönt kereső hirdetések, a személyesen jelentkező kölcsönkövetők egymásnak adják a kilincset és káprázlatos kamatozás ígérétével igyekeznek kölcsönt szerezni. A svájci közvélemény már a svájci pénzpiac helyzetének megrosszabbodásától fél és ezért erőlyesen követeli, hogy ne csak a magántőkések, hanem a bankok is a legnagyobb óvatosságot tanúsítsák a hitelek engedélyezésénél annál is inkább, mert a legközelebb kibocsátandó német kölcsön, amelynél a svájci tőke részvételét is kívánni fogják, amugy is tekintélyes tőkeexportot fog eredményezni Németország javára. Londonban, amelyet szintén eláraszt a német kölcsönkeresők légiója, ezek a próbálkozások igen kevés eredménnyel járnak.

A kölcsönkeresések sorsát nagyon kedvezőtlenül befolyásolja az a körülmény, hogy mindenféle közvetítők szaladgálnak bankoktól-bankokhoz, akiknek legnagyobb részéről kiderült, hogy nincs is felhatalmazásuk kölcsönkérésre, hanem csak azt pihatólják ki, hogy hol lehet német cégek részére kölcsönt kapni, hogy aztán Németországban tegyenek kölcsönajánlatot. Ez az eljárás Londonban természetesen igen nagy megütökést keltett, mert hiszen a Cityben nem csinálnak titkot abból, hogy hol kopogtatnak ilyenfajta ajánlatot. Különben is az angol tőkések mindaddig, amíg a nagy német kölcsönt ki nem bocsátják, meglehetősen tartózkodó magatartást tanúsítanak. Ebből a német példából is látható, hogy nekünk sem lesz nagyon könnyű a kölföldi tőkét idecsendesíteni.

A MAI PÉNZPIAC

Kedd, október 14.

A világlpiacon a svájci frank szilárdasága engedett.

A belső piacon tegnap délután 35.80 lejes svájci frank alapon kevés érdeklődés mellett a forgalom igen gyenge. Elég áru kerül piacra, a kereslet azonban lanya. Ma reggel ugyanily hangulatban indul az üzlet. Bukarest nem dolgozik. Erdélyben szorványosan, még kevesebb számban kötnék üzleteket. Délben egy svájci frank 35.60 lej, egy dollár 182, egy angol font 832, egy francia frank 9.80, egy olasz lira 8.15, egy cseh korona 5.53, egy lejért 382 osztrák, illetőleg 410 magyar korona.

Zürich. Devizák (zárjelben a tegnapi zárástól való eltérések). Nyitás: egy dollár 5.21 és egynyelcad (fegy nyolcad) egy angol font 23.40 és fél (fegy fél), száz francia frank 27.45 (f15), száz olasz lira 22.80 (f2 és fél), száz cseh korona 15.50, száz dinár 7.45, száz leva 3.80, száz lej 2.80, tízezer magyar korona 0.68, (f10), tízezer osztrák korona 0.7350 (fegy fél), száz járadékmárka 124.

(—) **Apaállatok bevásárlása.** Brassóvármegye állattenyésztő bizottsága e hó 18-án, szombaton körutrá indul a megyében apaállatok beszerzésére. Szombaton Bottalu, Feketehalom, Hóltóvén, Vidombák Keresztényfalva és Rozsnyón eszközölnek bevásárlásokat, vasárnap Szászhermány, Prázmár és Hosszúfaluban. Az érdelt gazdák, akiknek eladó apaállataik vannak, jelentsék be ezt az említett községi elöljáróságokon.

(—) **Szabad a prémkörök bevétele.** Magyarországba. Budapestről jelentik: A pénzügyminiszter rendelte szerint a mai nappal felszabadult a prémkörök, a kályhák, az automobil motorok, a festékek és a gombok behozatala.

(—) **Lakások a vasúti alkalmazottak számára.** Az államvasutak a jövő évben 200 millió lej értékben lakásokat építtet oly államvasúti alkalmazottak és munkások részére, kik az ország különböző városaiban vagonokban laknak.

HAMVAI SÁNDOR:

A

Szent Hazugság

cimű regénye izléses kiállításban megjelent a Brassói Lapok könyvosztálya kiadásában.

Ára 60 Lej. Ára 60 Lej.

MEZŐGAZDASÁG

Meteorologia és vasúti szállítás

BRASSO. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Németországban, ahol a tudomány gyakorlati hasznát olyan kitűnően ki tudják használni, a fagy miatt előálló óriási veszteségek elkerülésére, a meteorológiai és geofizikai intézetek időjárási osztályának szolgáltatását használják fel. Ma már annyira fejlett a tudomány és annyira megszervezett ez intézet, hogy megközelítő pontossággal képes az időjárási viszonyokat előre megállapítani. Németországban az intézmények központja a frankfurti egyetem meteorológiai intézete, amely saját észleletei és mindenünnen befutó jelentések alapján közli a bekövetkező időjárást. A német szállításvállalatok ennek nagy hasznát vették. Ha fagyról szólt a jelentés, az árut nem indították hosszabb útra, hanem raktáron tartották. Így az államvasutak sok bort, burgonyarakományt mentettek meg a biztos fagytól. Viszont enyhe idő jóslása után nyugodtan utakat indították a szállítmányokat. A vasutakon kívül a folyami hajós vállalatok vették hasznát a hivatalosan működő meteorológiai intézet jelentéseinek. Ez intézet működését évek óta folytatja — tisztán a fentvázolt hivatással. Az intézet fagytanácsait e hó 15-től kezdve fogja kiadni.

Mi — sajnos — ez intézmény kihasználásának lehetőségétől távol állunk. Mindezekelőtt hol vannak meteorológiai állomásaink s azokban működő tapasztalt szakembereink, hol eddigi észleleteink? Vannak-e a vasutak fagymentes raktárai a visszatartott megvédendő áru számára, van-e kellő számú kocsi és mozdonya, hogy az utakat indított áru idejében érkezék meg a fagy elől rendeltetési helyére, s főleg van-e megbízható, tanult és lelkiismeretesen figyelmes személyzete arra, hogy a beérkező időjárási jelentések alapján az árukkal szükséges védelmi intézkedéseket megtegye?

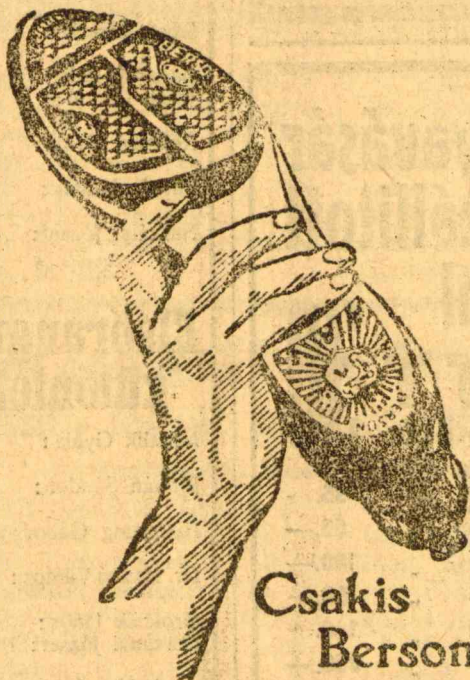
(—) Gyümölcsexportunk kilátásai. Lapunk egyik legutóbbi számában megírtuk, hogy Erdélyben az idén olyan bő alma és dióttermés volt, amintőre évek óta nem emlíkeznek. A gyümölcs minősége is jó, férges alig akad, a kereskedők pedig nagyban készülnek, hogy visszahódítsák az erdélyi alma számára az elvesztett kiviteli területeket. Meglehetősen kedvező kilátásokkal is indulhatna meg az export, mert a dióért pl. Németország ab Hamburg métermázsánként 12–13 dollárt fizet, az alma kilogrammjáért pedig 5–6 lejt lehet elérni. Ezek az árak ugyan nem sokkal nagyobbak az itteni bel-földi áraknál, de az export így is rentabilis lenne, ha a magas vasúti fuvar, főképp pedig a kiviteli illetékek nem tennék lehetetlenné, hogy a kiviteli haszonnal járjon. Ez a két költség ugyanis olyan súlyos, hogy az amerikai alma olcsóbban jut a német piacra, mint a román áru, az ausztráliai alma fuvardíja pedig jóformán olcsóbb, mint a Romániából Németországba való szállítási díj. Az almaüzlet nálunk csak az első téji fagy beálltáig tarthat s ezért exportőrjeink sürgős intézkedéseket kérnek a kormánytól, mert különben az egész kivitelt veszély fenyegeti s az almatermés jó része megrothad, a dió pedig szintén csak abnormális áron lesz eladható.

Felölös szerkesztő: Kocsis Béla.
Kiadó: Brassói Lapok nyomdája.

FEJÉR JAKABNÉ

kalapjainak nem kell reklám, mert tudja mindenki, hogy a legszebb párisi pán és cylinder modellek olcsó áron kaphatók
tilc kalapok már 300 lejtől felfelé.

FEJÉR JAKABNÉ BRASSOV, STRADA PORTII No. 23.



gummisarkot és talpat viseljen! Ruganyossá teszi járását, olcsó és nőveli cipője tartósságát.

TELEFON

540

Tüzifa bükk és tölgy

minden mennyiségben
házhoz szállítva kapható:

TELEFON

540

KOHN és SALAMON-nál, Kórház-ucca 50.
és RADU VLAICU-nál, Kapitány-ucca 4. sz.

Padlófénymázak,

Emailfénymázak, fehér és színes.
Anilinfestékek,

fa, gyapju, pamut, ruhák és husvéti tojás festékek

:: részére ::

csak a legjobb gyártmányok. A leggazdagabb választékban

olcsó árak mellett TEUTSCH GV. drogéria

Brassó, Kolostor-ucca 5.

Figyelem!

Megérkeztek!

ŐSZI ÉS TÉLI
ujdonságaink

Női és férfi divatszövetek, velourok, selyem,
bársony és Flanell áruk, melyek detailban
engros árakban kerülnek eladásra.

Luca P. Niculescu utóda

Fekete-u. 2.

ION MUNTEANU

Kapu-u. 15.

Világhírű
detektív-
regények!

MAURICE LEBLANC nevét köz-
kedvelté tette az a rendkívüli tehetsége,
amely csak a kivételeseknek adatott meg.
ő volt az, aki irodalmi nivót teremtett a
detektív-regény irodalmában. Állandó
főhőse: ARSENE LUPIN valószínűs to-
galom azok szemében, akik szeretik a
lelkiismeretesen érdekesítő, izgalmas, de
mégis nívós detektív-regényeket.

Arsène Lupin rendkívüli kalandjai
című sorozatban újabban megjelent művek:

AZ URI BETÖRŐ 50 lej

A KELETI TITOK 50 lej

NYOLCAT UT AZ ÓRA 60 lej

A NÉGY VÖRÖS GYÉMÁNT 60 lej

Kiadta: Brassói Lapok könyvosztálya Brassóban
Mindenütt kapható.

A Brassói Lapok hirdeté-
seit naponkénti százezer
ember olvassa.

FÁBIÁN ISTVÁN

Brassó, Kórház-sor 12 sz.

Orvossebészeti műszerek, kórházberendezések és betegápolási cikkek **gyári lera-kata**. Nagy raktár mindennemű orvosi műszerekben, műtő-berendezések, sterilizáló felszerelések, kötszerek, sebészeti gummiárak, sérvkötők, gummiharisnyák és összes hygienikus betegápoló cikkekben. Törött Record fecskendők azonnal becséreltetnek. Teljes orvosi és kórházi felszerelések.

Nagy harisnyavásár mélyen leszállított árakkal

30 BLATT 30
Brasov, Kapu-ucca

Kötött harisnya . . .	minden színben	Lei	35.—
Floch harisnya . . .	"	"	65.—
Cérna muszlin . . .	"	"	100.—
Selyem fáttyol . . .	"	"	150.—
1/2 dtz. férfi harisnya . . .	"	"	140.—
Reclam gyapju blus . . .	"	"	250.—
Flu gyapju swetter . . .	"	"	130.—
Női kötött gyapju kabát . . .	"	"	650.—

Divat keztyűkben és kötött árukban óriási választék.

Legjobb kötött harisnyák csak **BLATT**-nál kaphatók.

4 waggon 7 és 5 kg-os használt sín eladó.
Megvételre keresünk ugyanily mennyiségű 12 kg-os sint.

Országos Fatermelő r.-t.
Brassó, Sült-ucca 7. szám.

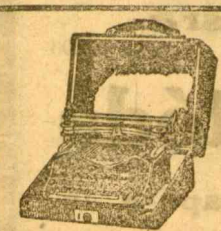
3 keret és gyalugép stabilgépes gőzfűrészhöz feltétlen szakképzett

gépészt keresünk

Ajánlatok bizonyítvány másolatokkal
PECCOL fűrészgár **HATEG** küldendők.



LICHTWITZ
LIKÖRÖK
VILÁGHIRŰEN



irógépek
részére, valamint javító műhely
Hans Cloos
BRASSÓ - SEGESVÁR
Fekete-u. 19. Kut-tér 1.

Műszaki könyvek

Balog Arthur:	Gázgépek működése	Lei	45.—
Balassa Frigyes:	A cséplőgépek szerkezete és kezelése	"	180.—
Clementis László:	Bádogosság	"	72.—
Göndör Lajos:	Gyorsfutó benzinmotorok	"	145.—
	Az automobil-, repülőgép-, kerékpár-, csónak- és eke-motorok működési és szerkezeti elveinek ismertetése, kezelése és üzemzavarainak gyors megszüntetése (322 ábrával)	"	220.—
Hinsenkamp Bernát:	Elemi műszaki mechanika	"	150.—
Jaloviczky Lajos:	Gázmotorok	"	130.—
"	Vízgőzturbinák	"	135.—
"	Gőzturbinák	"	60.—
Lázár Streck:	Házi vízvezeték, csatornázás, gázberend.	"	220.—
Bagossy Béla:	Elektromos erőátvitel	"	100.—
Jesch László:	Váltakozó áramú motorok	"	110.—
Rohonyi Gyula:	Az általános elektrotechnika elemei	"	180.—
Sávoly Mihály:	A gőzmozdony leírása, működése és kezelése	"	240.—
Naszályi József:	A stabil gőzkazánok és gőzgépek gyakorlati tankönyve	"	

Elsőrangú szakmunkák különféle szakmákból

Mihalik Gyula:	Textilanyagisme és technológia	Lei	40.—
Littván Sándor:	Ipari számtan és árkalkuláció	"	40.—
Hollerung Gábor:	Mesterséges hűtés és jéggyártás	"	90.—
Dr. Hankó Vilmos:	Chemia a mindennapi életben	"	75.—
Grofcsik János:	Építőipari anyagtan	"	60.—
Borsányi József:	Kőműves és kőfaragó szerkezetek	"	72.—
Bodh József:	A cipészipar kézikönyve	"	72.—
Dr. Dubovitz Hugó:	A szappangyártás	"	110.—
Diószeghy-Csipkay:	Fatechnológia. Fapari szakirányu tankönyv	"	130.—

Megrendelhető az összeg előzetes beküldése ellenében vagy utánvétellel

a **Brassói Lapok Könyvosztályától**
Brassó, Kapu-ucca 64—66. szám.

Fényképezészek figyelmébe!

Elsőrangú szakkönyv amely érdekel mindenkit, aki fényképezéssel foglalkozik:

ANTAL MIKLÓS:

A fényképezéshez és fémnyomási eljárásokhoz használt vegyszerek ismertetése

Ára 40 lej. Szállítja utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében a **Brassói Lapok** könyvosztálya.

Gazdálkodók figyelmébe!

Ajánlható szakkönyvek:

Gyümölcsstermesztés

Kézikönyv 112 ábrával. Irta: Horn János.

Ára 130.— lej.

A sertések nevelése, tartása és gondozása

Irta: Révész Gyula. Ára 40.— lej.

Szállítja:

A **BRASSÓI LAPOK** KÖNYVOSZTÁLYA

DIÓT

bármilyen mennyiségben vesz
DANCSE JAKAB

terményirodója

Oradea-mare Cal. Victoria 92.

Sürgöncim: Dancse, Oradea-Mare.

Telefon szám 818.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szó ára: 3 lei. - Vastagabb betűvel 6 lei. - Állást keresőknek 25% engedmény. - Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. Apróhirdetéseket a tenti eredeti árak mellett bizomnyosunknál is feladhat minden helységben, aki pontosan továbbítja azokat kiadóhivatalunkhoz. - Csak válaszbellyeggel felszerelt kérdezősködésekre válaszolunk.

Személyszállító autó-vállalat.
Jancsó. Telefon 5-30 Brassó, Fekete-ucca 44. 9463

Cimexol holtbiztosan kiirt minden **poloskát** családotól. Egy üveg ára 20 lej. Főlerakat: Krafft & Herberth. Brassó. 5088

Nyugodt jó ló könnyű egy lovas kocsihoz megvételre keresték. Hess R.-T. Brassó, Gácsmajor 3. 6133

1 kiló Orth. kóser prima kővér szalámi 65 Lei, 1 kiló kolbász 45 Lei, Roth Adolf, Cluj, Rudolf-ut 20. Postai megrendelés lefogadtatik. 6155

Rövid zongorát keresek bérbe. Érdeklődni 100 szám alatt a kiadóban.

Hosszabb praxissal rendelkező román, magyar német levelező, ki az összes irodai teendőket járta, november 1-i beépésre állást keres. Megkereséseket Komoly munkakerő jellegre a kiadóba kér. 6158

"Feleségül vennék intelligens, háziasan nevelt keresztény urleányt. Esetleg benősülnék. Értéséseket "Üzemvezető" jellegével a lap kiadóhivatala továbbít. 6170

Kisebbségi család ház eladó. Azonnal beköltözhető Kő-u. 2. 6186

Lakást keresek azonnali vagy későbbre helyben esetleg közeli falvakban vasút állomással egy nagy vagy két kisebb szobával konyha és évi bér megjelölve levelezőlapon értesíteni, Cim Anselm Fehérő szálloda, Brasov. 6175

Önálló villanyszerelő azonnali belépésre felvétetik. Jelentkezni lehet egész nap a Silvianánál, Brassó, Kórház-u. 64. 6188

Üzletelhelyezés. Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy üzletelhelyiséget Kapu-ucca 48 szám alá, szemben a Szent János-uccával, helyeztem át. Teljes tisztelettel Ilyés Károly. 6118

Suche zu meinen 6 und 10 jährigen Mädchen ein deutsch-romänisches Fräulein. Anhaltzer, Arad. Calea Radnei 18. 6179

Különbejárati butorított szoba kiadó. Cim a kiadóba.

Melyik középkori vagy idősebb uriember vanne feleségül magas bérű szép szegény árvaanyát kiből hű és hálás hitves társat talál. "Árva leány" jellegre a kiadóhivatal továbbít. 6181

Perfekt román-magyar levelező, németül jól beszél, gépirást két-két-könyvvel ismert nő, 28 éves 8 évi irodapraxissal rendelkező felső keres. vezett titkálember képzésének megfelelő bármely állást elvállal. Megy. társalgó is. "Bukaresti" jelleg alatt a kiadóba. 6182

Németül, magyarul, franciául beszélő felsőbbségi kolákat végzett nő, gépirásban és irodai munkában jártas állást keres. Előkelőbb házhoz mint társalgó nő vagy házvezetőnő is elmenne. Cim 6182 sz. alatt a kiadóba.

Önálló villany szerelő segédek, akik a légyverő szerelésben jártasok bevétenek. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével Moskovitz Mihály Elektr. vállalatának Regimui-sáscs küldendők. - Csak elsőrangú. 6183

Intelligens nőt keresek másfél éves egészséges fiúgyermek mellé, a gyermek nevelésben és háztartásban is jártas. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével "Házias" jellegre a Certe Românească könyvkereskedésbe, Dicsőszentmártonba küldendők. 6184

Keresek egy elsőrangú főmunkás fodrászsegédet. Kovács fodrász, Targu-Său-ucca. 6173

Butorítottan szoba, esetleg előszobával vagy konyhával magánhivatalnok részére keresetek. Cim 6177 sz. alatt a kiadóban.

Nagyromániában egy dülálló vegyészeti gyárral res társat 500,000 lei tékével az üzem bővítését végezt. Ajánlatok "R. G. 500" kappal hirdetésileg da, Sibiu. 6174

Egy nagyobb iskolai **leány gyermeket** teljes ellátással és zongora tanálattal felvesz, Schö György, német tanár Brassó, Hosszu-u. 71. 6175

KIRCHEIS-féle

plémegmunkáló gépek
amig a készlet tart

KÉPVISELET Erdély részére:

BRASSÓ, KUT-UGCA 43

Nyomatott a „Brassói Lapok” nyomdavállalatának körirógépén. Brassóban.